

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

PĀRSKATS PAR PATĒRĒTĀJU (NEBANKU) KREDITĒŠANAS TIRGUS DARBĪBU 2020.GADĀ

Rīga 2021

Saturs

1. Vispārēja informācija	2
2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms.....	6
3. Kredītportfelis	11
4. Kredītu kvalitāte	13
5. Procentu likmes	16
6. Distances kredītu pagarināšana.....	19
7. Juridisko personu un privātpersonu uzņēmējdarbības vajadzībām kreditēšana.....	22
8. Secinājumi.....	23

1. Vispārēja informācija

1.1. tabula

Licencēto patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju statistika

	2020. gada 30.jūn.	2020.gada 31.dec.	Tirgus dalībnieku izmaiņas
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci	57	56	- 1,75%
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci, kuras izsniedz jaunus aizdevumus patērētājiem	52	52	+/- 0,00%
¹ Distances kredītu sniedzēji	19	20	+ 5.26%
¹ Patēriņa kredītu sniedzēji	15	15	+/- 0,00%
¹ Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	13	13	+/- 0,00%
¹ Hipotekāro kredītu sniedzēji	9	9	+/- 0,00%
¹ Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	13	13	+/- 0,00%

¹ Sabiedrību skaits, kas 2020.gada 1.pusgadā un 2020.gada 2.pusgadā konkrētajā kredīta veidā izsniegušas jaunus aizdevumus

2020.gada 2.pusgadā Latvijā, spēkā esot 57 speciālajām atļaujām (licencēm) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, jaunus aizdevumus patērētājiem izsniedza 52 patērētāju (nebanku) kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji, t.sk. 20 sabiedrības izsniedza Distances kredītus, 15 sabiedrības izsniedza Patēriņa kredītus, 13 sabiedrības izsniedza Kredītus pret kustamas lietas ķīlu (lombarda kredītus), 13 sabiedrības izsniedza Līzinga un citus ar transportlīdzekļa vai cita veida objekta nodrošinājumu saistītus kredītus un 9 sabiedrības izsniedza Hipotekāros kredītus. Četras sabiedrības ar spēkā esošām licencēm 2020.gada 2. pusgadā neizsniedza nevienu jaunu aizdevumu patērētājiem, nodrošinot iepriekš izsniegto aizdevumu administrēšanu (skatīt 1.2. tabulu), no tām viena – Luminor Līzings Latvija SIA (iepriekš – DnB Līzings SIA), nesniedzot pakalpojumus patērētājiem, nodrošināja finansējumu komersantiem. Vienai sabiedrībai – SIA “Finanšu Investīcijas”, kurai 2020.gada 1.pusgadā speciālā atļauja (licence) bija apturēta, 2020.gada augustā tā tika anulēta. 2020.gada 2.pusgadā nav neviena jaunpienācēja patērētāju (nebanku) kreditēšanas tirgū, līdz ar to 2020.gada 31.decembrī kopumā spēkā bija 56 speciālās atļaujas (licencēm) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai. 2021.gada 1.janvārī pēc pašu iniciatīvas tirgu patērētāju kreditēšanas tirgu pameta 6 komersanti, tādejādi no 2021.gada 1.janvāra valstī spēkā palika 50 speciālās atļaujas (licences) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, no kurām 5 ir apturētas uz laiku līdz 6 mēnešiem. Komersantam, kuram licence ir apturēta, nav tiesību piedāvāt, piešķirt un izsniegt patērētājiem jaunus aizdevumus, līdz ar to pilnvērtīgus

patērētāju kredītēšanas pakalpojumus sākot ar 2021.gada 1.janvāri sniedz 45 speciālās atļaujas (licences) patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniegšanai saņēmušie komersanti. Savukārt 2021.gada janvārī Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) pieņēma lēmumu 1 komersantam, kuram iepriekš speciālā atļauja (licence) patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniegšanai bija apturēta, anulēt to saistībā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma pārkāpumiem.

1.2. tabula

Licencētie patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji dalījumā pēc piedāvātā kredītēšanas veida 2020.gada 2.pusgadā.

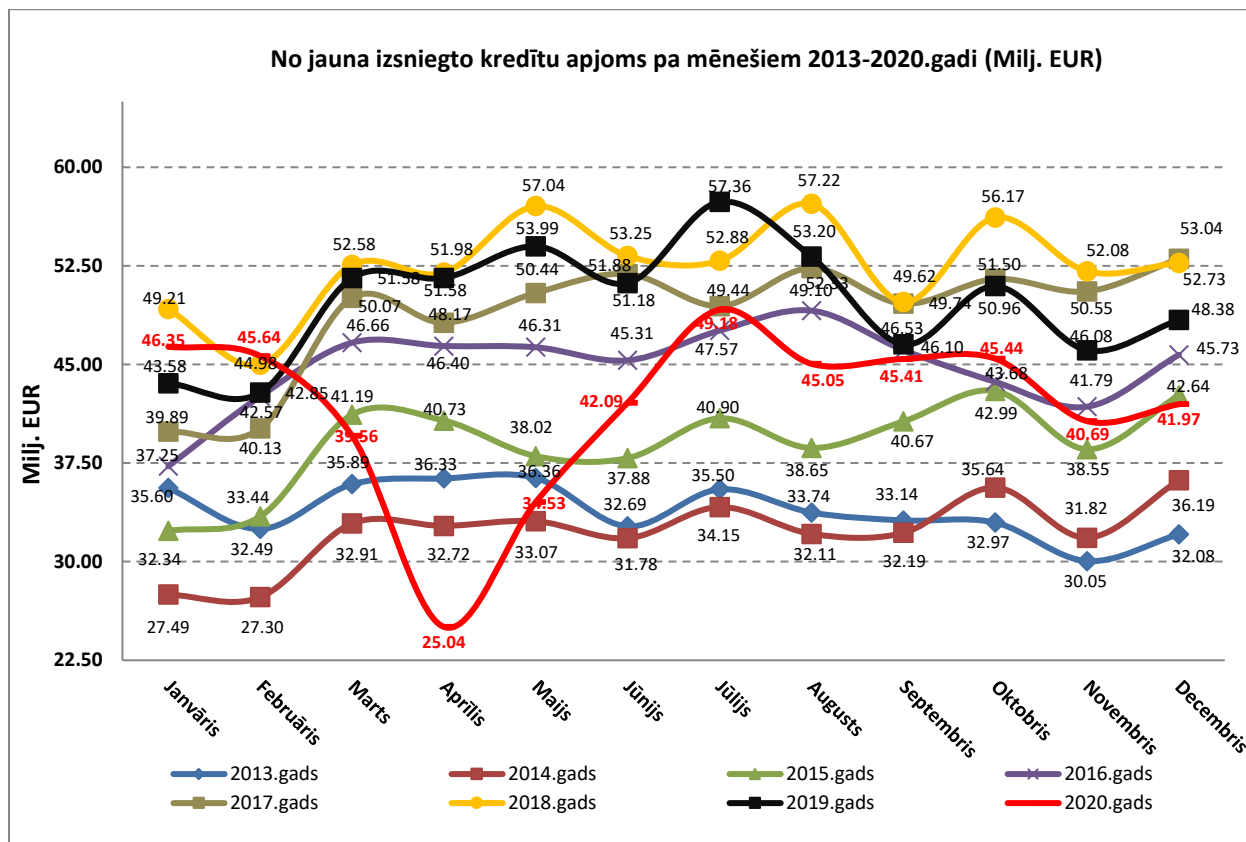
Apzīmējumi	LM	Kredīti pret kustamas lietas ķīlu						
	LZ	Līzings u.c. ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredīti						
	HK	Hipotekārie kredīti						
	DK	Distances kredīti						
	PK	Patēriņa kredīti						
	BK	Biznesa kredīti privātpersonām un/vai juridiskajām personām						
	X	izsniegti jauni aizdevumi konkrētā kredīta veidā						
	A	tikai administrēti aizdevumi konkrētā kredīta veidā						
	PD	pieteikta darbība konkrētā kredīta veidā						
Specializācija kredītēšanas veidos								
Nr.	Sabiedrības nosaukums (iepriekšējais nosaukums)	Reģ.Nr.UR	LM	LZ	HK	DK	PK	BK
1	DelfinGroup SIA (ExpressCredit SIA)	40103252854	X	A	A	X	X	
2	VITA CREDIT SIA	40103463544	X	A	A		A	X
3	Moda Kapitāls AS	40003345861	X	A	A		X	A
4	Ātrais Kredīts SIA	40103183139	X		A	A	A	X
5	MC Finance AS (Money Express Credit AS, Money Express Credit SIA)	40103326532		X	X			X
6	DSA INVEST SIA	40103187465		A			X	X
7	Finance 360 SIA (Finansu Grupa Latvijas Lombardi SIA)	40103444030	X	A	X			X
8	InCREDIT GROUP SIA	40103307404		X		X	X	X
9	UniCredit Leasing SIA	40003423085		X	A		A	X
10	Aizdevums.lv SIA	40003468776					X	X
11	Lateko Līzings SIA	40003366651			X	A	X	X
12	E Lats SIA	40003482835	X	X		X	X	
13	E-kredīts AS (Dagne AS (Lombards Dagne AS))	40003126021	X	X			X	
14	OZcredit.lv SIA (Ozerings Grupa SIA)	40103432760	X			A	A	
15	Baltic Finance Fund SIA	40103498565			X		X	X
16	Nordic Finance SIA	40003773271				X	A	
17	mogo AS	50103541751		X		A		A
18	FRESHCASH LATVIJA LTD SIA	40103415277	X					A
19	UNIONS AS	40003116521	X					

Nr.	Sabiedrības nosaukums (iepriekšējais nosaukums)	Reģ.Nr.UR	LM	LZ	HK	DK	PK	BK
20	GARANTS PLUS AS	40003416026	X					
21	Laredo 5 SIA	50003130601	X					
22	Margerds AS	40103050993	X					
23	Luminor Līzings SIA (Nordea Finance Latvia SIA)	40003348054		X				X
24	SEB Līzings SIA	50003334041		X				X
25	Swedbank Līzings SIA	40003240524		X				X
26	Citadele līzings un faktoringis SIA	50003760921		X				X
27	Nord Līzings AS (NORD Līzings SIA)	40103472462		X				X
28	West Kredit AS	40003270389			X			X
29	FZ Capital SIA	40003726262			X			X
30	GRAND CREDIT SIA	50003952521			X			X
31	LATVIJAS HIPOTĒKA SIA	40103162565			X			
32	Hipocredit AS (Mintos AS)	40103793931			X			X
33	Finanza SIA	40103413280				X		
34	OC Finance SIA	40103203191				X		X
35	Extra Credit SIA	40103548796				X		
36	IPF Digital Latvia SIA (MCB Finance Latvia SIA)	50003913651				X		
37	Creamfinance Latvia SIA (MD Investīcijas SIA)	40103283854				X		
38	4finance AS	40003991692				X		
39	MiniCredit AS (MiniCredit SIA)	40103260762				X		
40	VIA SMS SIA	40103259867				X		
41	SOHO Group SIA	40003770114				X		
42	Vivus SIA	40103780710				X		
43	ONDO SIA	40103780706				X		
44	Hedge Capital Company SIA	40103968692				X		
45	Inbank Latvia SIA (Inbank Līzings SIA, Cofi līzings SIA)	40103821436					X	
46	LAFIKO.LV SIA	40103284737				X	X	A
47	Holm Bank Latvia SIA (BEST LĪZINGS SIA)	54103053771				X	X	
48	ViziaFinance SIA (Money Metro SIA, Banknote SIA, Rīgas pilsētas lombards SIA)	40003040217				X	A	
49	Primero Finance AS (Loango AS)	40203148375		X		X	X	
50	Fresh Finance AS (Motoro Līzings AS)	40103912862		A			X	A
51	Blender Lithuania UAB	304230261					X	
52	Finto Capital SIA	40203030616		X				
Pārskata periodā tikai administrējuši izsniegtos aizdevumus								
53	SUN Credo AS	50003760601	A		A		A	A
54	Sotero LV SIA (4auto Latvia, SIA)	41503080070		A				
55	Luminor Līzings Latvija SIA (DnB Līzings SIA)	40003659898		A				X
56	Direct Mortgage Capital AS	40103968207			A			
Kopā dalījumā pa kredīta veidiem		X	13	13	9	20	15	21
		A	1	8	7	4	7	6
		PD	0	0	0	0	0	0

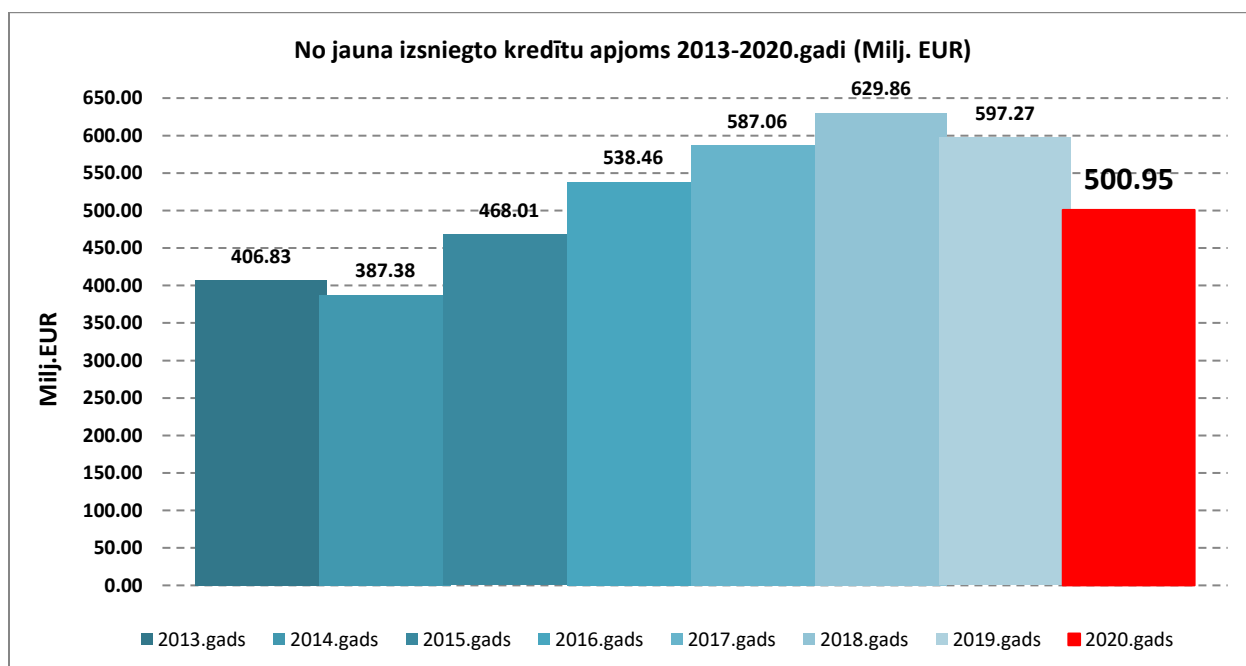
Patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju saraksts, kuriem 2020.gada 2.pusgadā licence atsaukta								
1	FINANŠU INVESTĪCIJAS SIA	40103342876						
Patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju saraksts, kuriem licence atsaukta pēc 2020.gada 31.decembra								
1	LAFIKO.LV SIA	40103284737						
2	SOHO Group SIA	40003770114						
3	GARANTS PLUS AS	40003416026						
4	Baltic Finance Fund SIA	40103498565						
5	E-kredīts AS (Dagne AS (Lombards Dagne AS))	40003126021						
6	Laredo 5 SIA	50003130601						
7	SUN Credo AS	50003760601						
2021.gada 1.janvārī spēkā ir 50 speciālās atļaujas (licences) patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniegšanai								

Tāpat kā iepriekšējos pārskata periodos neviena no sabiedrībām jauno kredītu izsniegšanas jomā 2020.gada 2.pusgadā nebija pārstāvēta visos piecos kredīta veidos, taču salīdzinājumā ar 2020.gada 1.pusgadu, kad neviena sabiedrība neizsniedza patērētājiem kredītus četros kredīta veidos, 2020.gada 2.pusgadā viena sabiedrība tomēr izsniedza. No piecām līdz četrām samazinājies to sabiedrību skaits, kas patērētājiem izsniedza jaunus aizdevumus 3 kredīta veidos, līdz ar to 2020.gada 2.pusgadā licencētie patērētāju (nebanku) kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji attīstījuši šauru specializāciju, piedāvājot patērētājiem kredītus lielākoties vienā vai divos kredīta veidos.

2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms

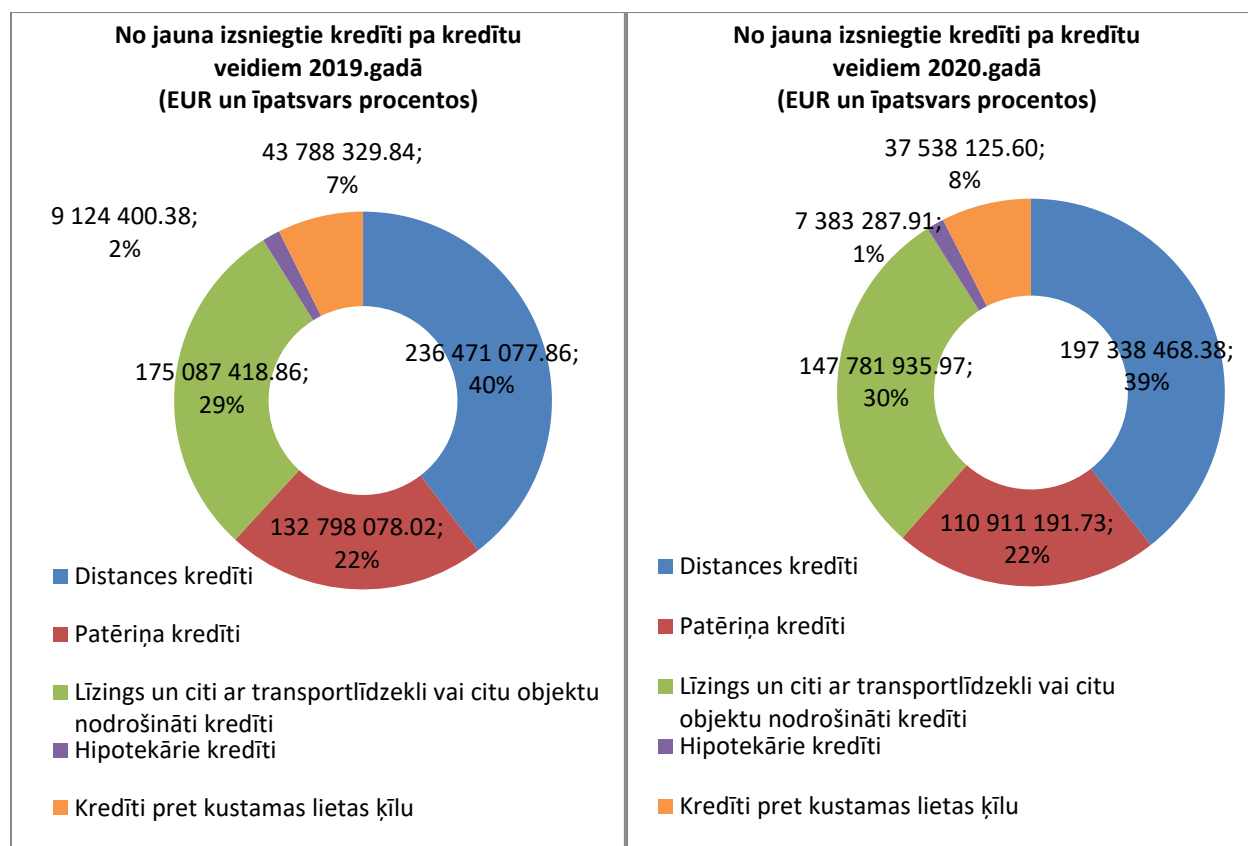

2.1.att. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms (milj.EUR) pa mēnešiem 2013. – 2020.gadi.

2.2.att. Nebanku sektorā patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms 2013. - 2020. gadi (milj.EUR).

Kopumā nebanku sektora kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji 2020.gadā ar patērētājiem noslēdza 1 milj. 96,2 tūkst. jaunus darījumus, no jauna izsniedzot kredītus 500,95 milj. EUR apmērā, kas skaitā par 341,25 tūkst. darījumu jeb 23,74% un summā par 96,32 milj. EUR jeb 16,13% mazāk nekā 2019.gadā.

2.3.att. No jauna izsniegto kredītu summas un procentuālais īpatsvars pa kredītu veidiem.

2.1. tabula

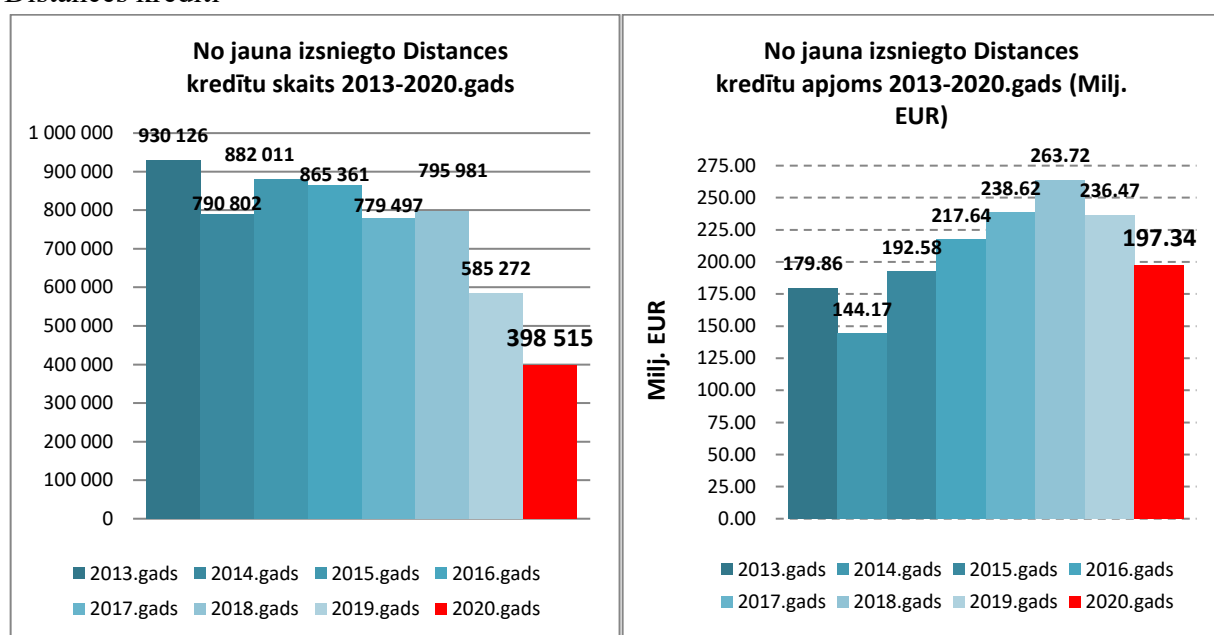
No jauna izsniegto aizdevumu skaita un apjoma izmaiņas 2018-2020.gadā

Kredīta veids	2018.gads		2019.gads		2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu		2020.gadā		2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %
Distances kredīti	263 723 039	795 981	236 471 078	585 272	-10.33%	-26.47%	197 338 468	398 515	-16.55%	-31.91%
Patēriņa kredīti	128 563 182	272 070	132 798 078	241 217	3.29%	-11.34%	110 911 192	210 350	-16.48%	-12.80%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	186 425 080	20 342	175 087 419	12 411	-6.08%	-38.99%	147 781 936	10 928	-15.60%	-11.95%
Hipotekārie kredīti	10 238 911	873	9 124 400	683	-10.89%	-21.76%	7 383 288	559	-19.08%	-18.16%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	40 907 796	606 026	43 788 330	597 863	7.04%	-1.35%	37 538 126	475 849	-14.27%	-20.41%
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	629 858 008	1 695 292	597 269 305	1 437 446	-5.17%	-15.21%	500 953 010	1 096 201	-16.13%	-23.74%

Vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma vidējā summa 2018.-2020.gadā

Kredīta veids	2018.gads	2019.gads	2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu	2020.gadā	2020.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu.	2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu
	summa, EUR	summa, EUR	procentos	summa, EUR	procentos	procentos
Distances kredīti	331.32	404.04	21.95%	495.18	49.46%	22.56%
Patēriņa kredīti	472.54	550.53	16.51%	527.27	11.58%	-4.23%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	9 164.54	14 107.44	53.94%	13 523.24	47.56%	-4.14%
Hipotekārie kredīti	11 728.42	13 359.30	13.91%	13 208.03	12.62%	-1.13%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	67.50	73.24	8.50%	78.89	16.87%	7.71%

Distances kredīti

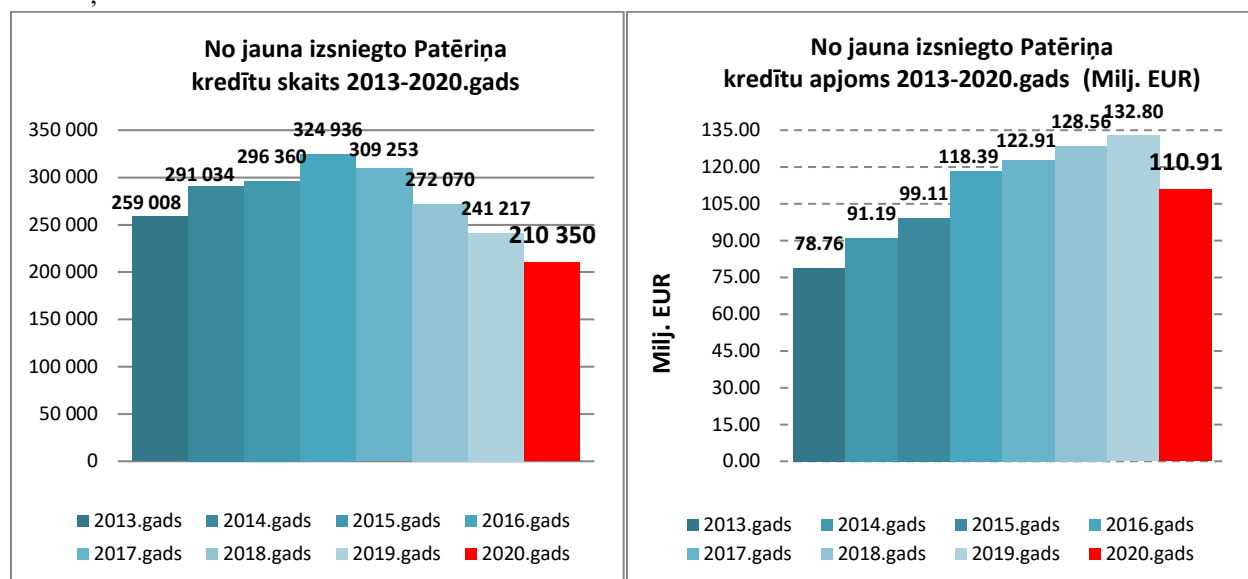

2.4. att. No jauna izsniegto Distances kredītu skaits un apjoms.

No jauna izsniegtie Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2018.-2020.gadā

Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2018.gadā		2019.gadā		2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu		2020.gadā		2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie distances kredīti	44 689 307	170 736	20 970 287	73 352	-53.08%	-57.04%	5 227 473	17 059	-75.07%	-76.74%
Distances kredīti ar atmaksu l maksājumā	92 985 964	382 916	5 553 702	39 962	-94.03%	-89.56%	146 665	1 067	-97.36%	-97.33%
Ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa (kreditlīnijas)	126 047 768	242 329	209 947 089	471 958	66.56%	94.76%	192 558 063	380 641	-8.28%	-19.35%
Kopā	263 723 039	795 981	236 471 078	585 272	-10.33%	-26.47%	197 932 201	398 767	-16.30%	-31.87%

Patēriņa kredīti

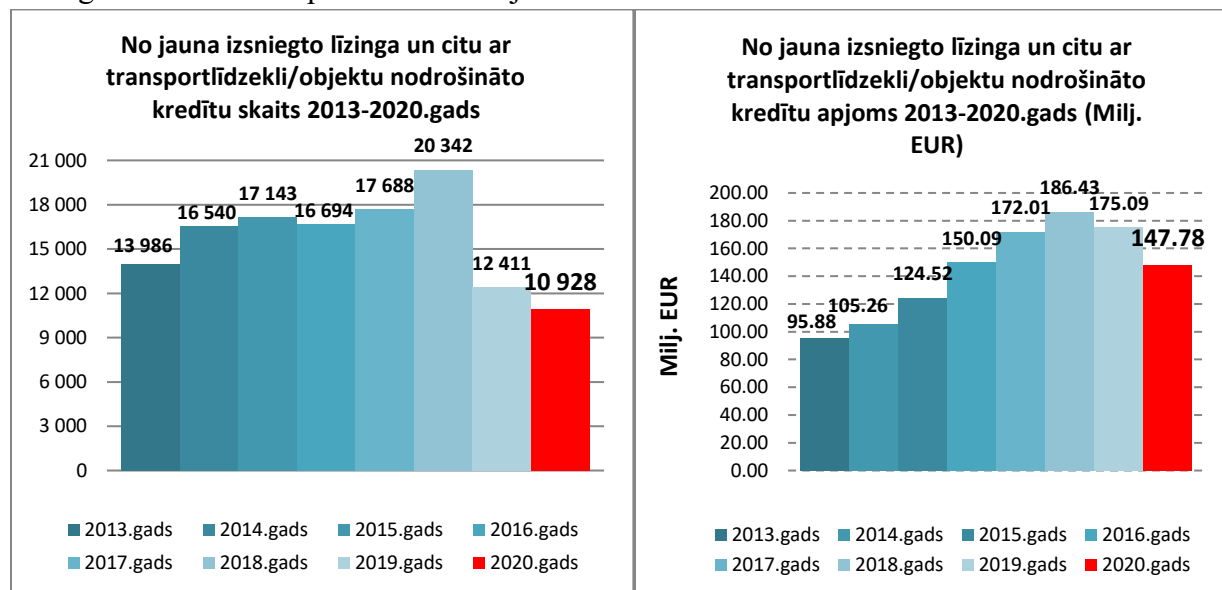
2.5. att. No jauna izsniegto Patēriņa kredītu skaits un apjoms.

2.4. tabula

No jauna izsniegtie Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2018.-2020.gadā

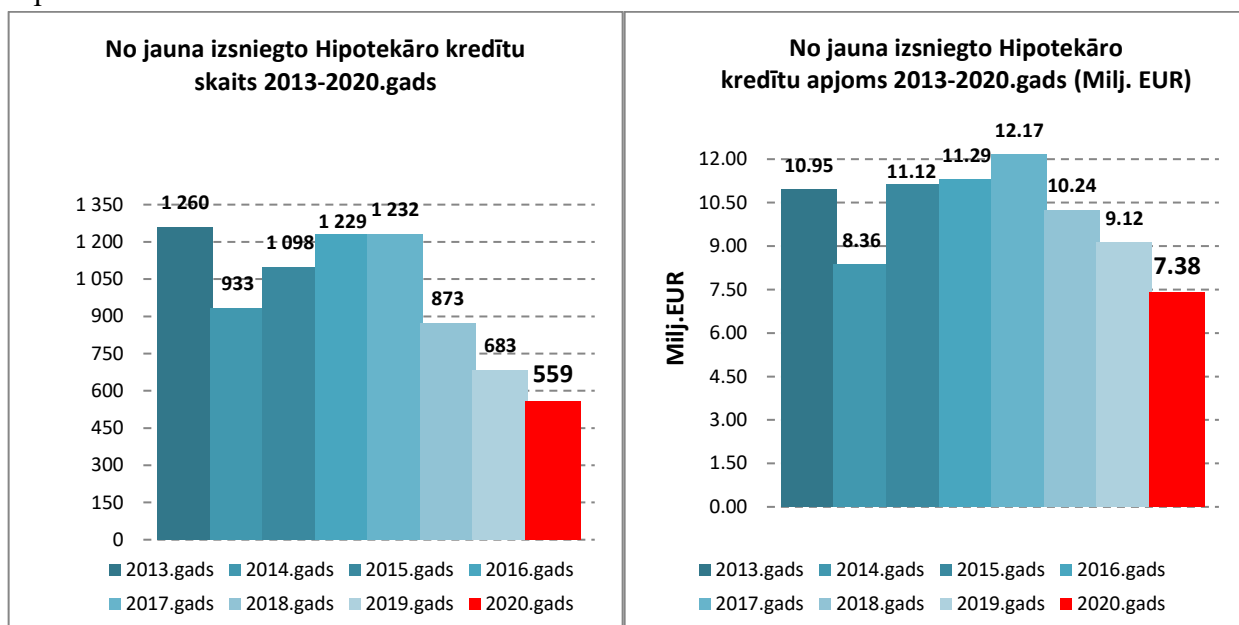
Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2018.gadā		2019.gadā		2019.gadā salīdzinājumā ar 2018.gadu		2020.gadā		2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie patēriņa kredīti	20 069 583	72 431	17 658 083	53 346	-12.02%	-26.35%	13 119 204	37 888	-25.70%	-28.98%
Patēriņa kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	3 889 581	32 856	396 693	6 321	-89.80%	-80.76%	361 682	5 165	-8.83%	-18.29%
Patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku	104 604 017	166 783	114 743 302	181 550	9.69%	8.85%	97 430 306	167 297	-15.09%	-7.85%
Kopā	128 563 182	272 070	132 798 078	241 217	3.29%	-11.34%	110 911 192	210 350	-16.48%	-12.80%

Līzings un citu ar transportlīdzekli / objektu nodrošinātie kredīti

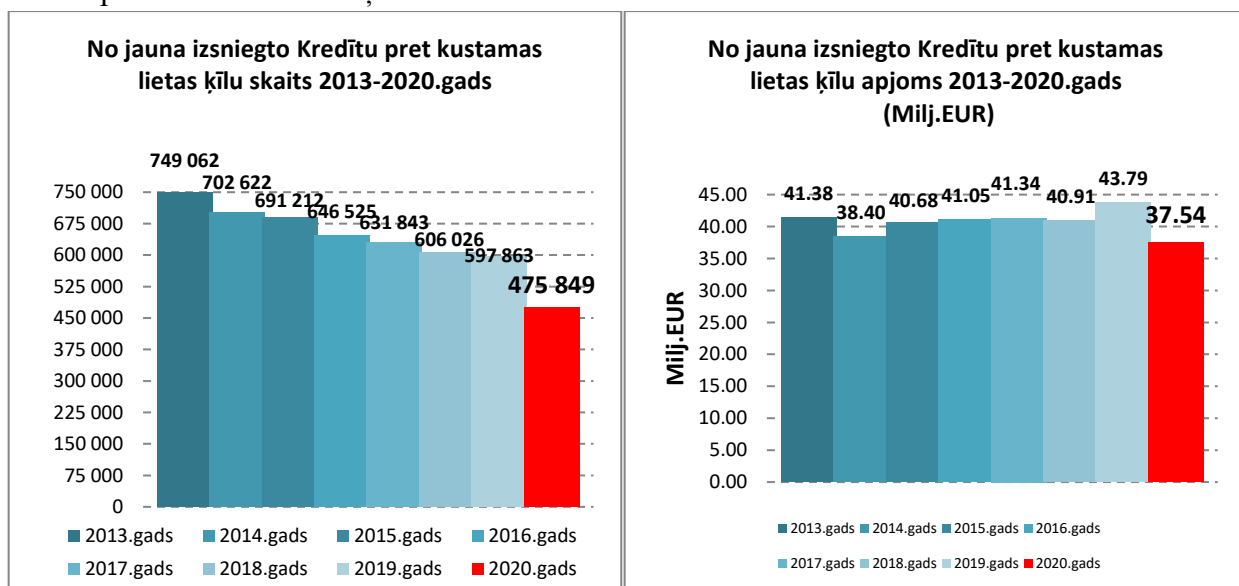
2.6. att. No jauna izsniegto līzings un citu ar transportlīdzekli / objektu nodrošināto kredītu skaits un apjoms.

Hipotekārie kredīti

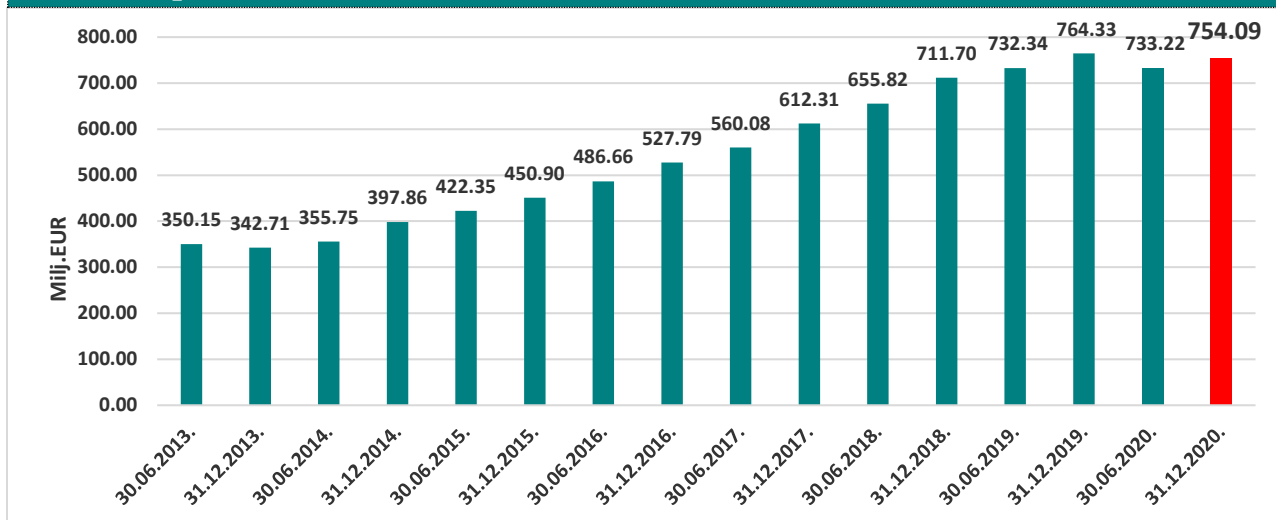
2.7.att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu skaits un apjoms.

Kredīti pret kustamas lietas ķīlu

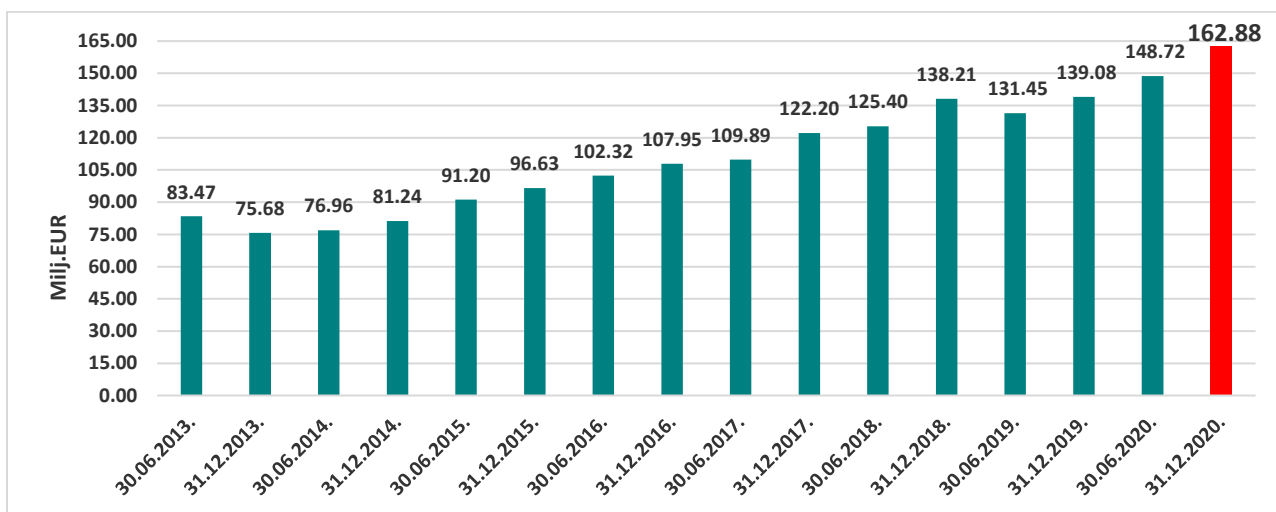

2.8.att. No jauna izsniegto Kredītu pret kustamas lietas ķīlu skaits un apjoms.

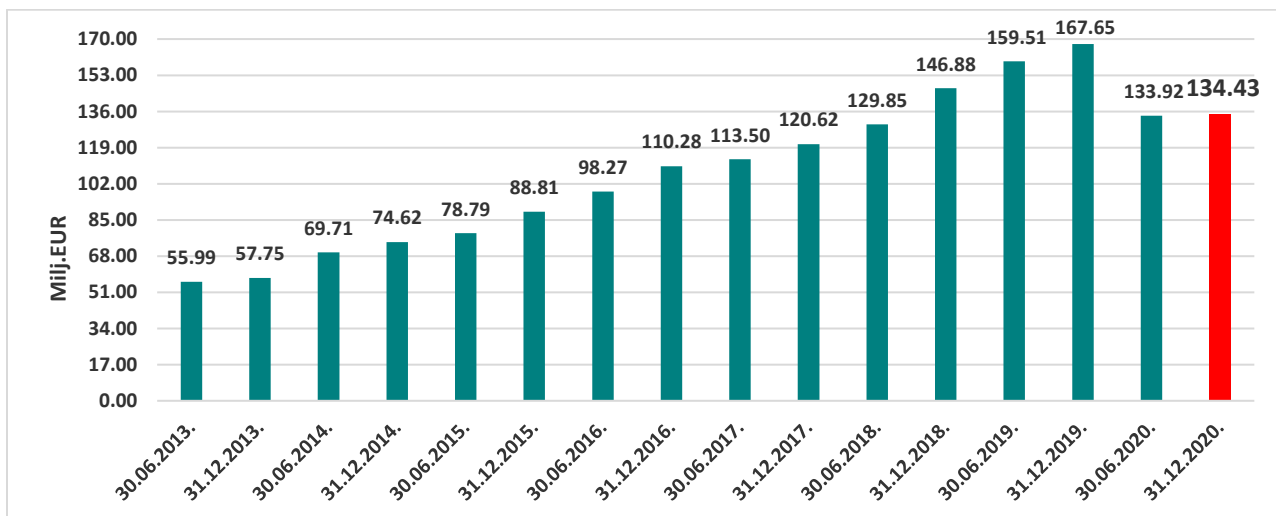
3. Kredītportfelis

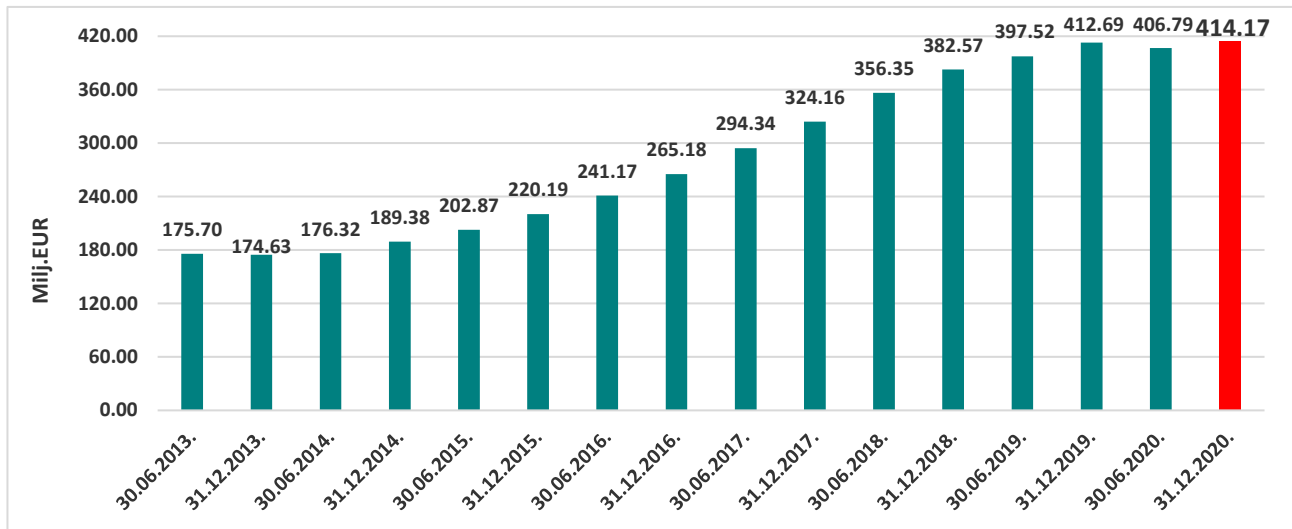
3.1.att. Nebanku kredītu devēju kopējais kredītportfelis (milj. EUR)

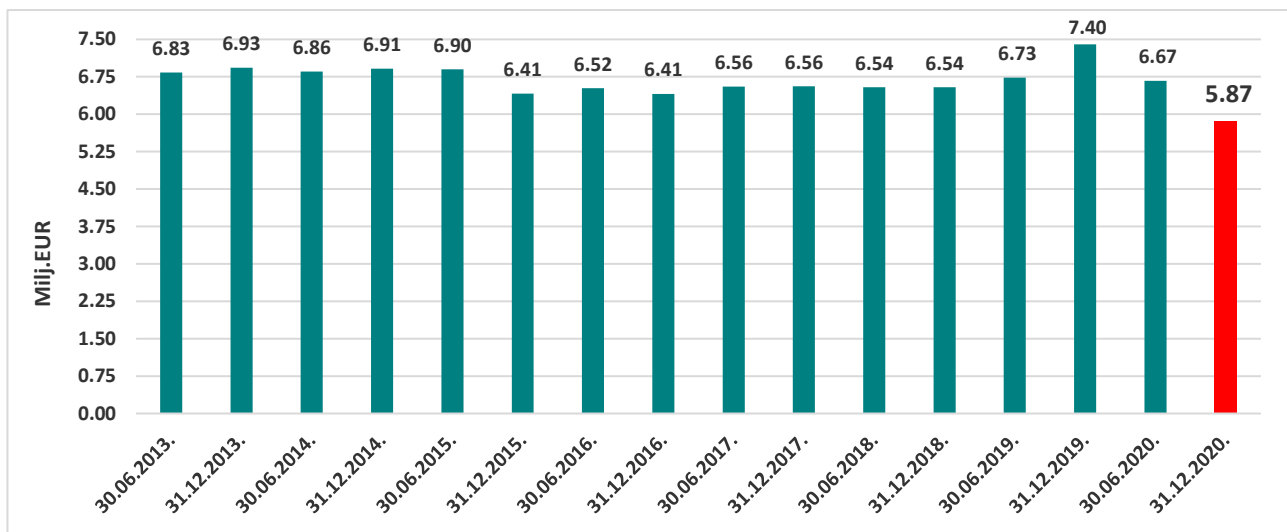
3.2.att. Distances kredītu portfelis (milj. EUR)

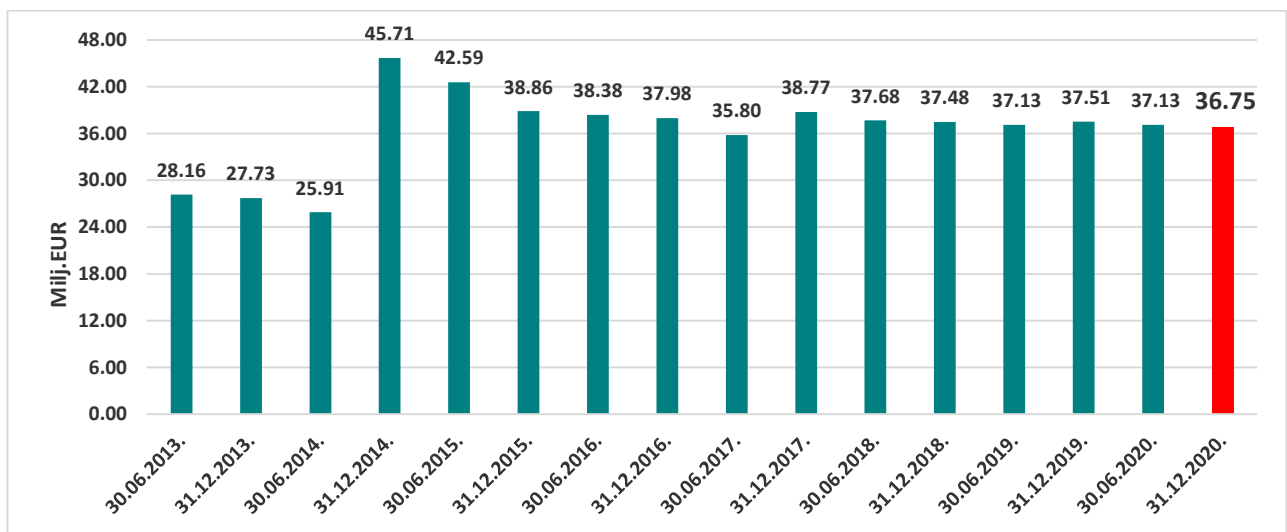
3.3.att. Patēriņa kredītu portfelis (milj. EUR)

3.4.att. Līzinga portfelis (milj. EUR)

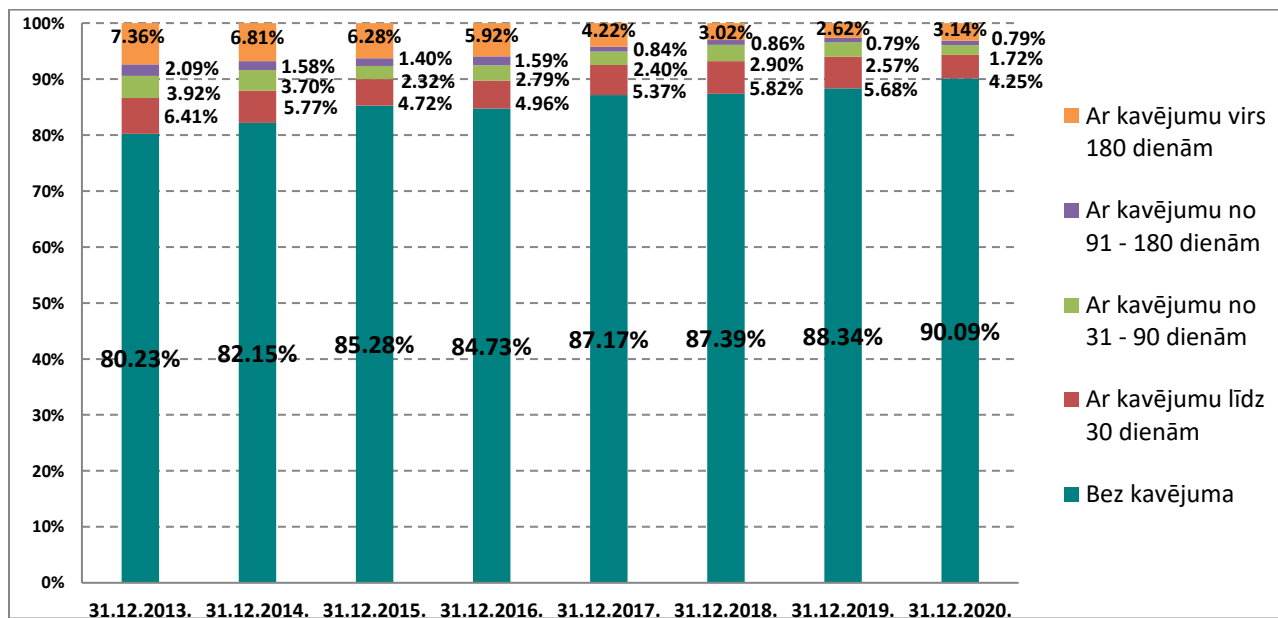

3.5.att. Kredītu pret kustamas lietas ķīlu portfelis (milj. EUR)

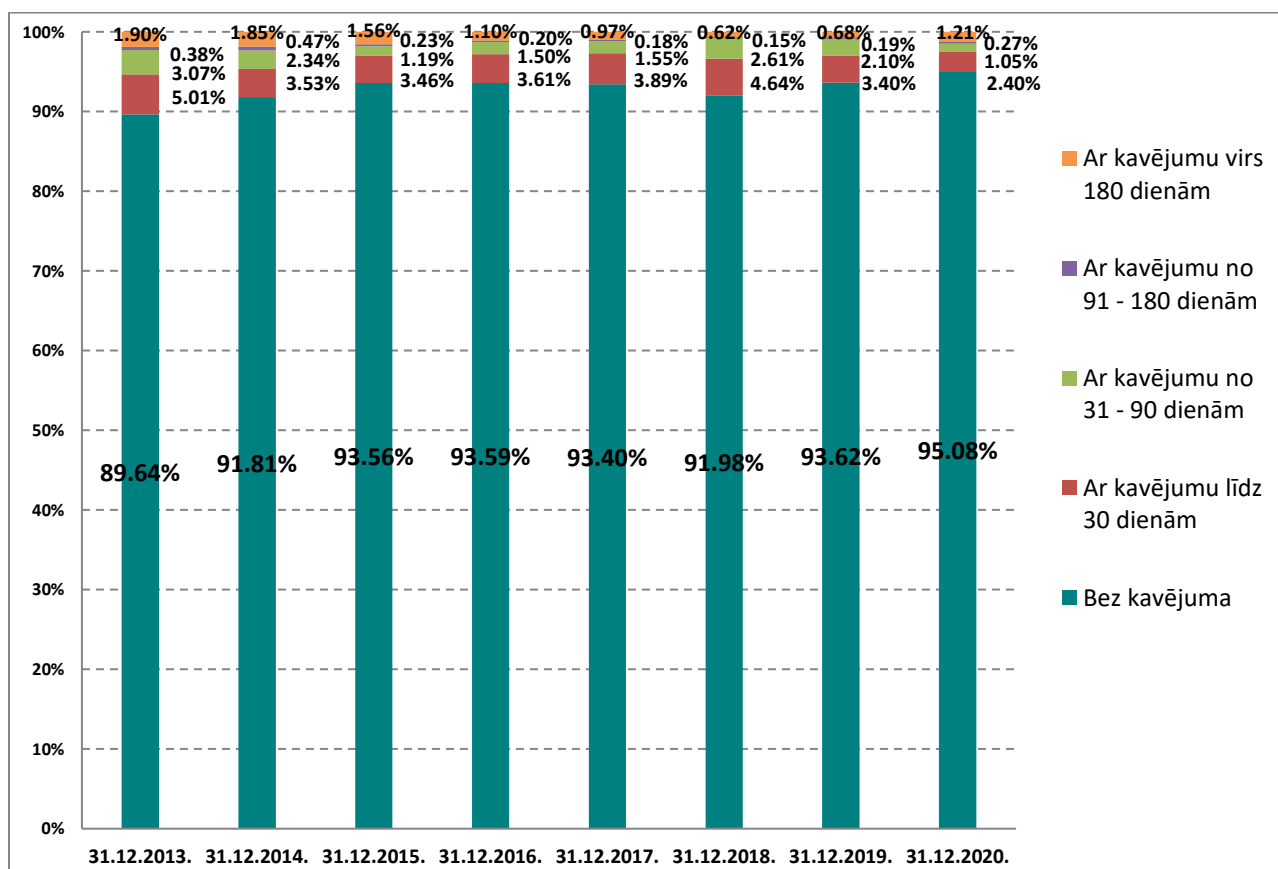

3.6.att. Hipotekāro kredītu portfelis (milj. EUR)

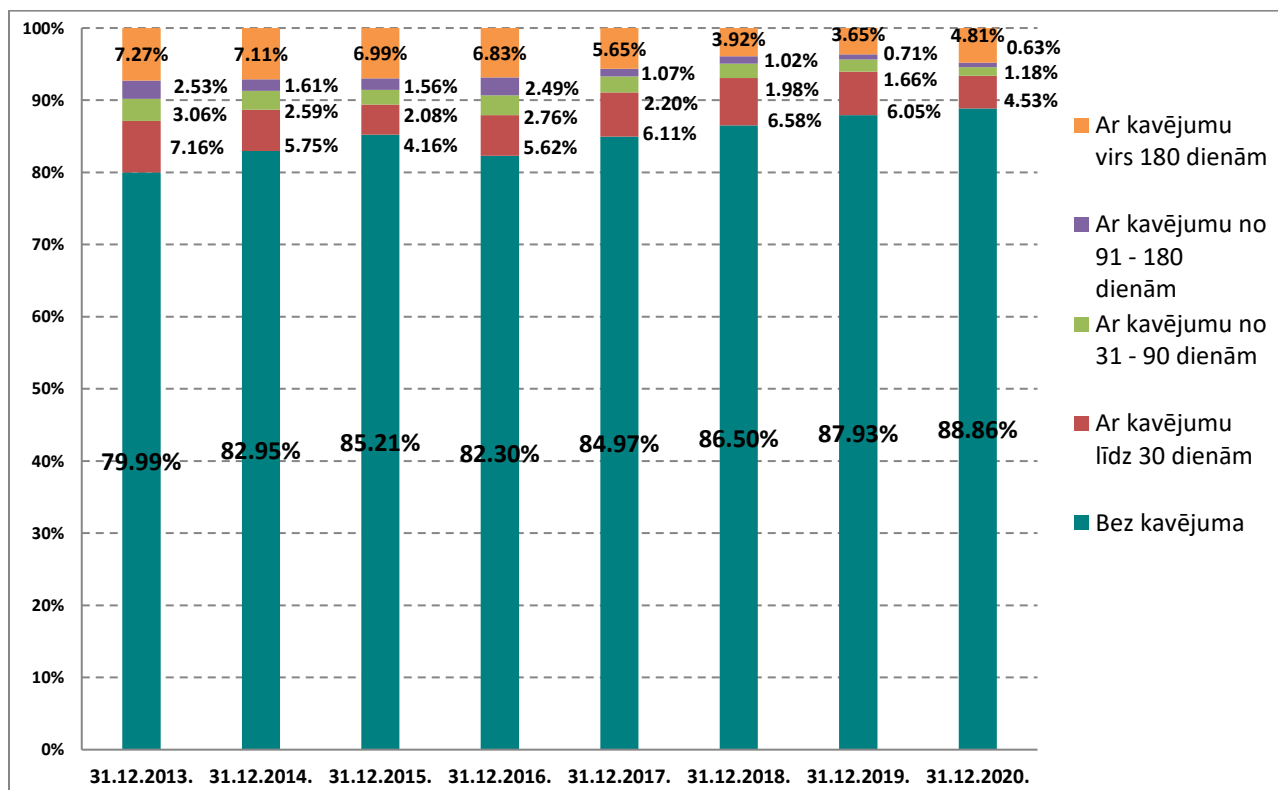
4. Kredītu kvalitāte

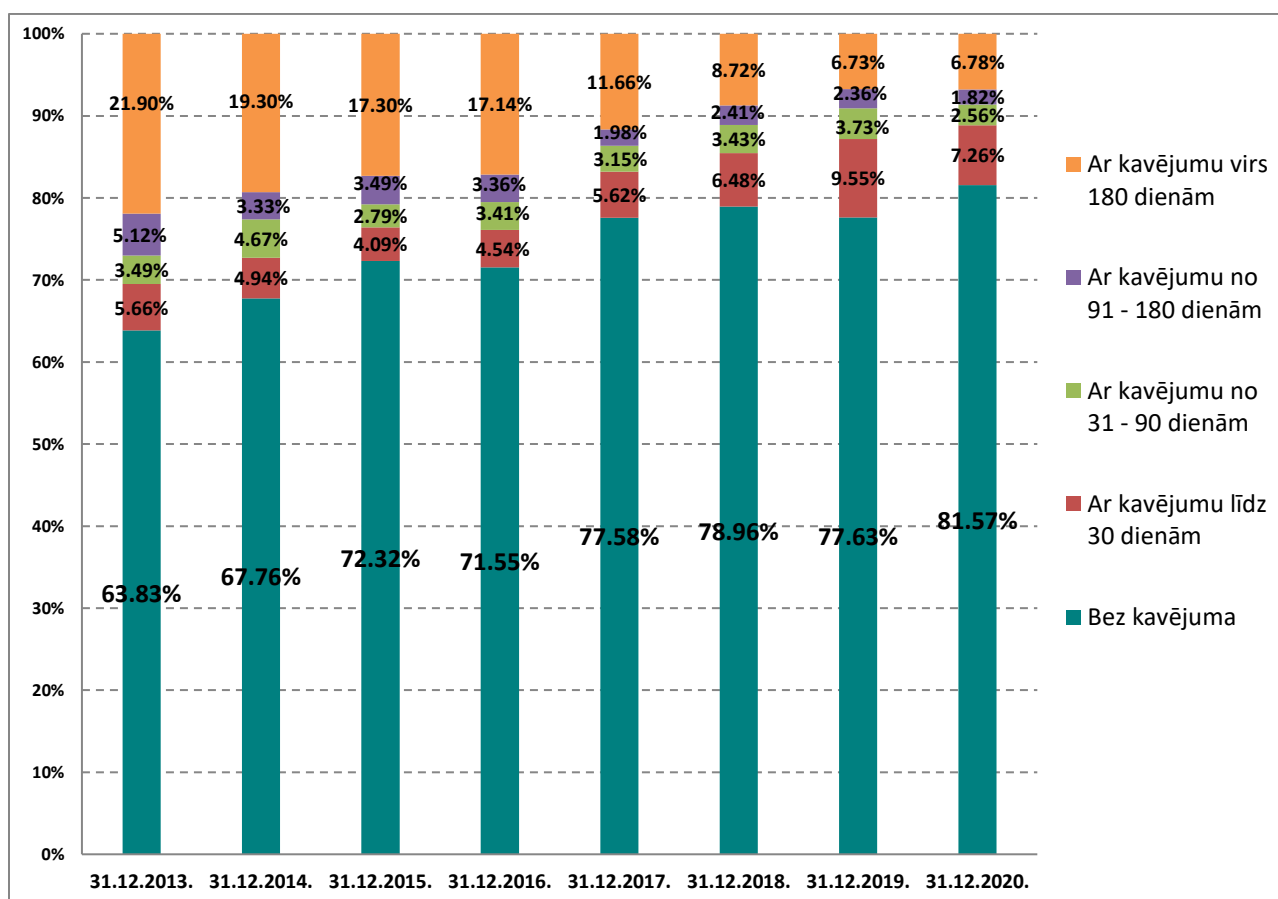
4.1. att. Nekavēto / kavēto kredītu (pēc apjoma) īpatsvars licencēto patērētāju kreditētāju sektorā.

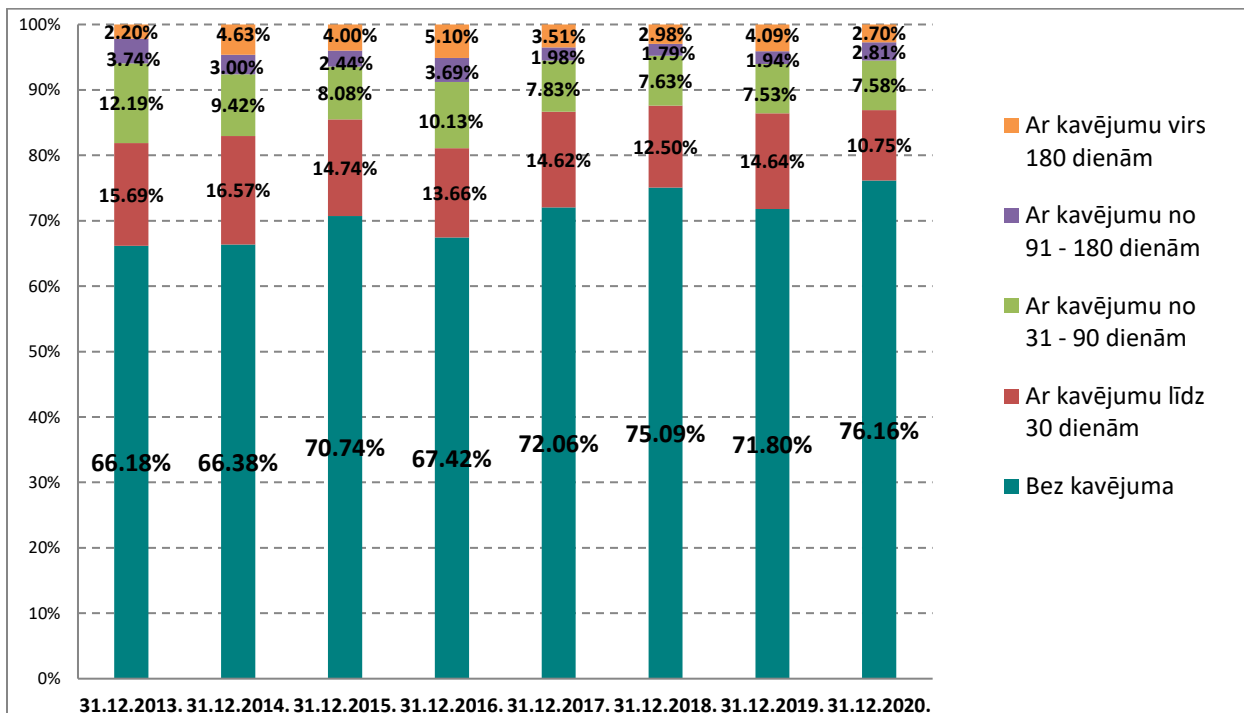
4.2. att. Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfeļa kvalitāte

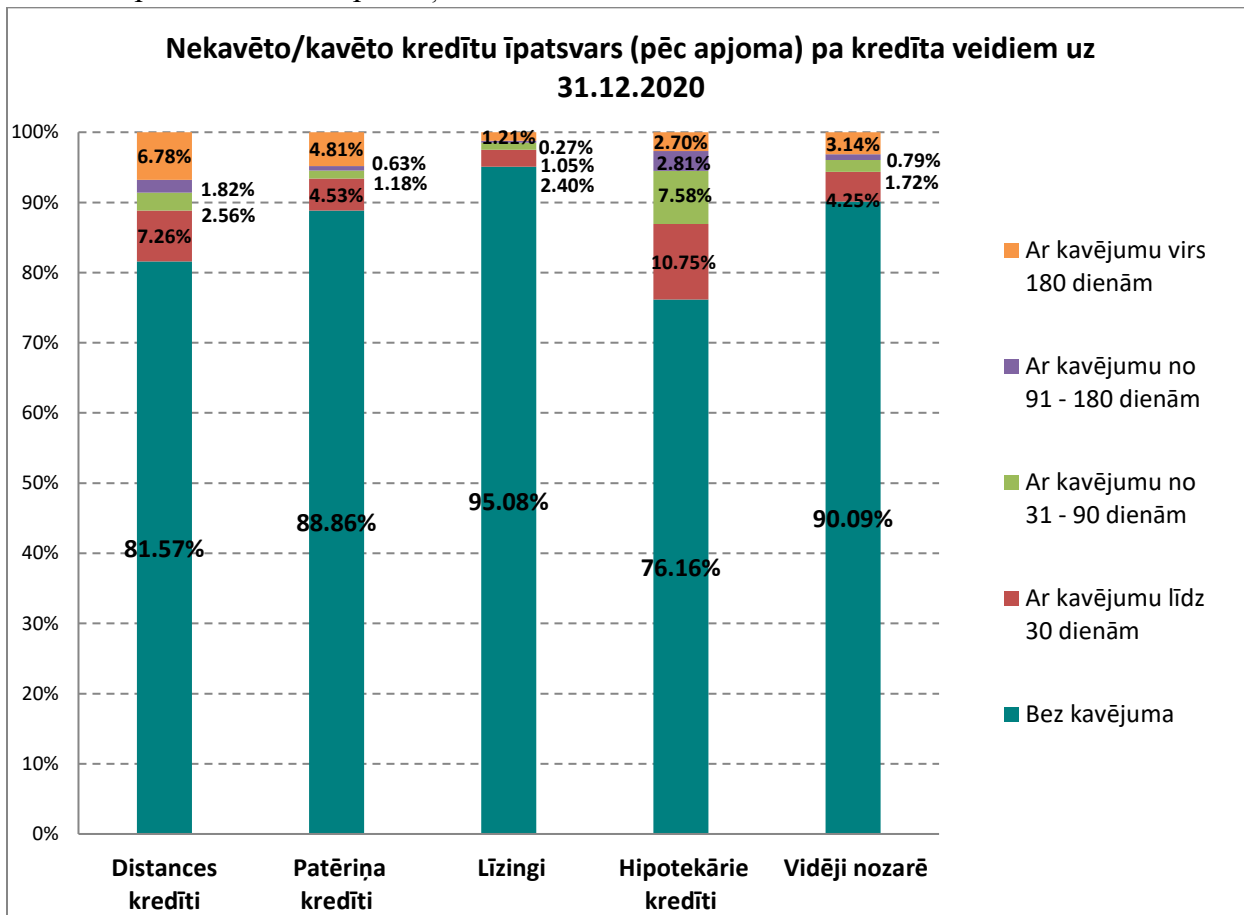
4.3. att. Patēriņa kredītu portfeļa kvalitāte

4.4. att. Distances kredītu portfeļa kvalitāte

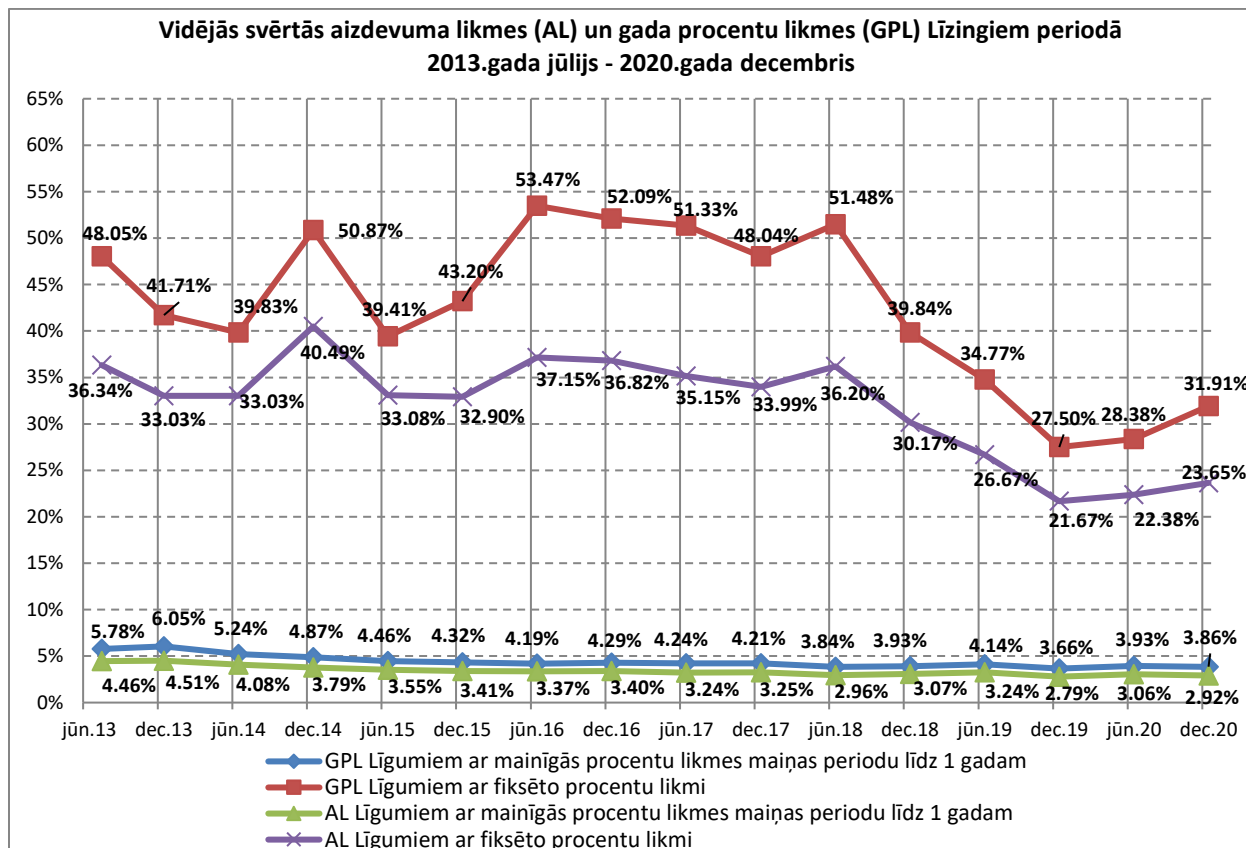

4.5.att. Hipotekāro kredītu portfeļa kvalitāte

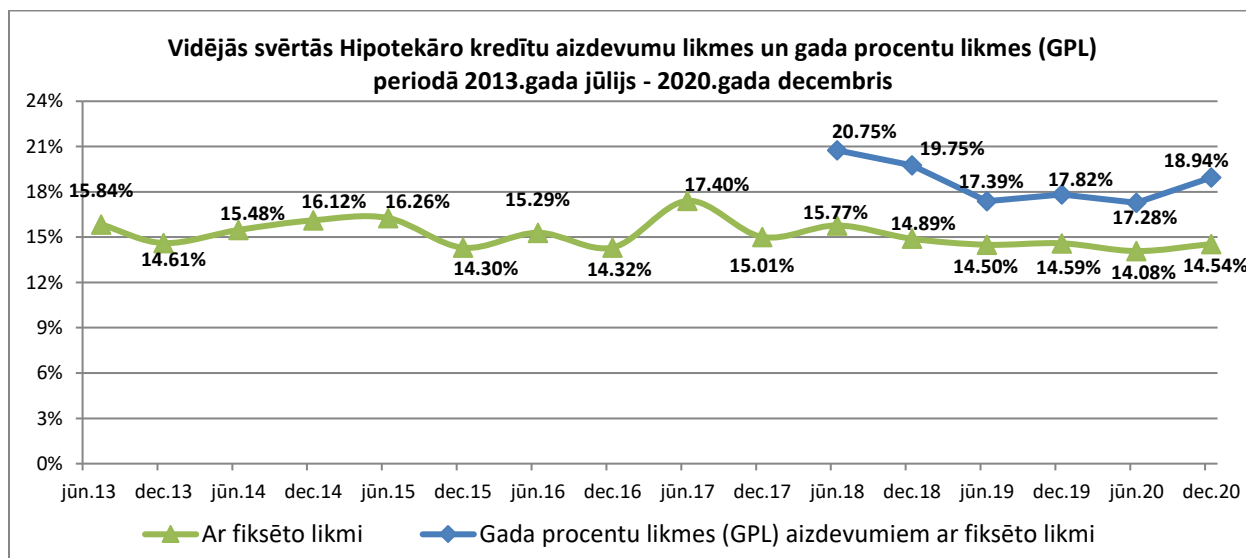

4.6.att. Kredīta portfeļa kvalitāte (pēc apjoma) pa kredīta veidiem uz 31.12.2020.

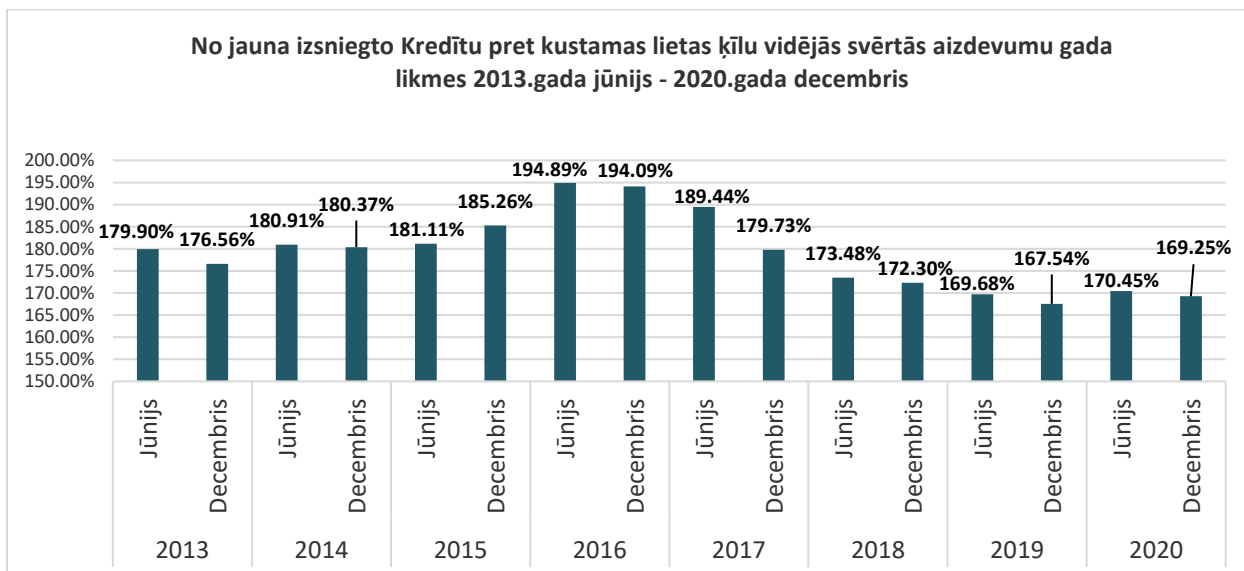
5. Procentu likmes

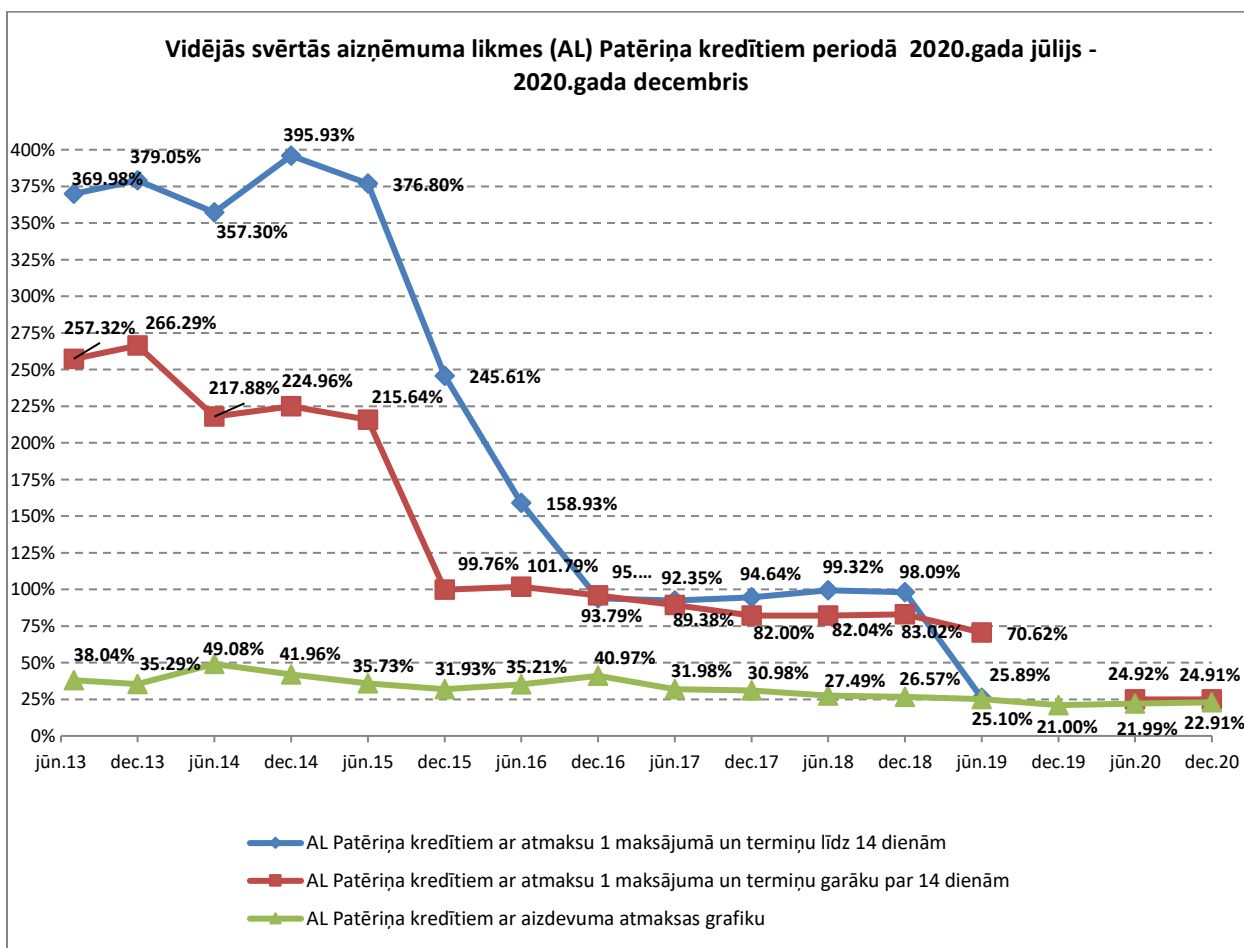
5.1. att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes un GPL no jauna izsniegtajiem Līzīga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem laika periodā no 2013.gada 1.jūlija līdz 2020.gada 31.decembrim.

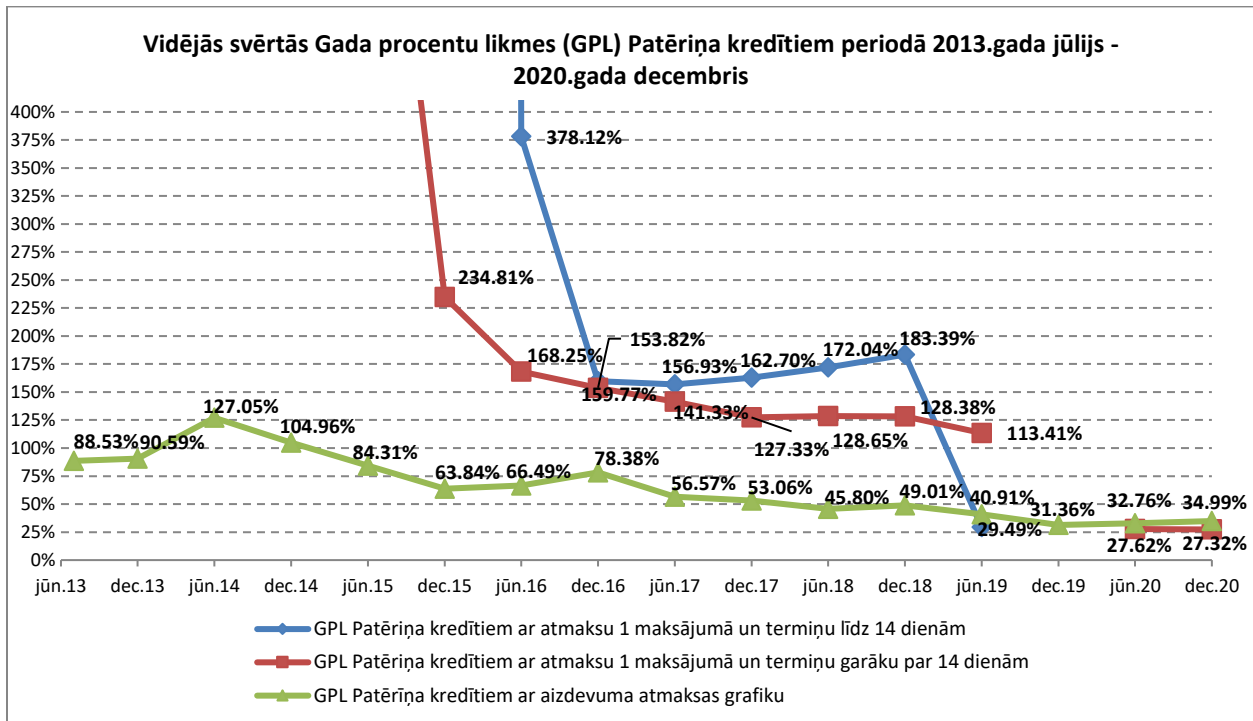
5.2. att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Hipotekārajiem kredītiem ar fiksēto likmi laika periodā no 2013.gada 1.jūlija līdz 2020.gada 31.decembrim.

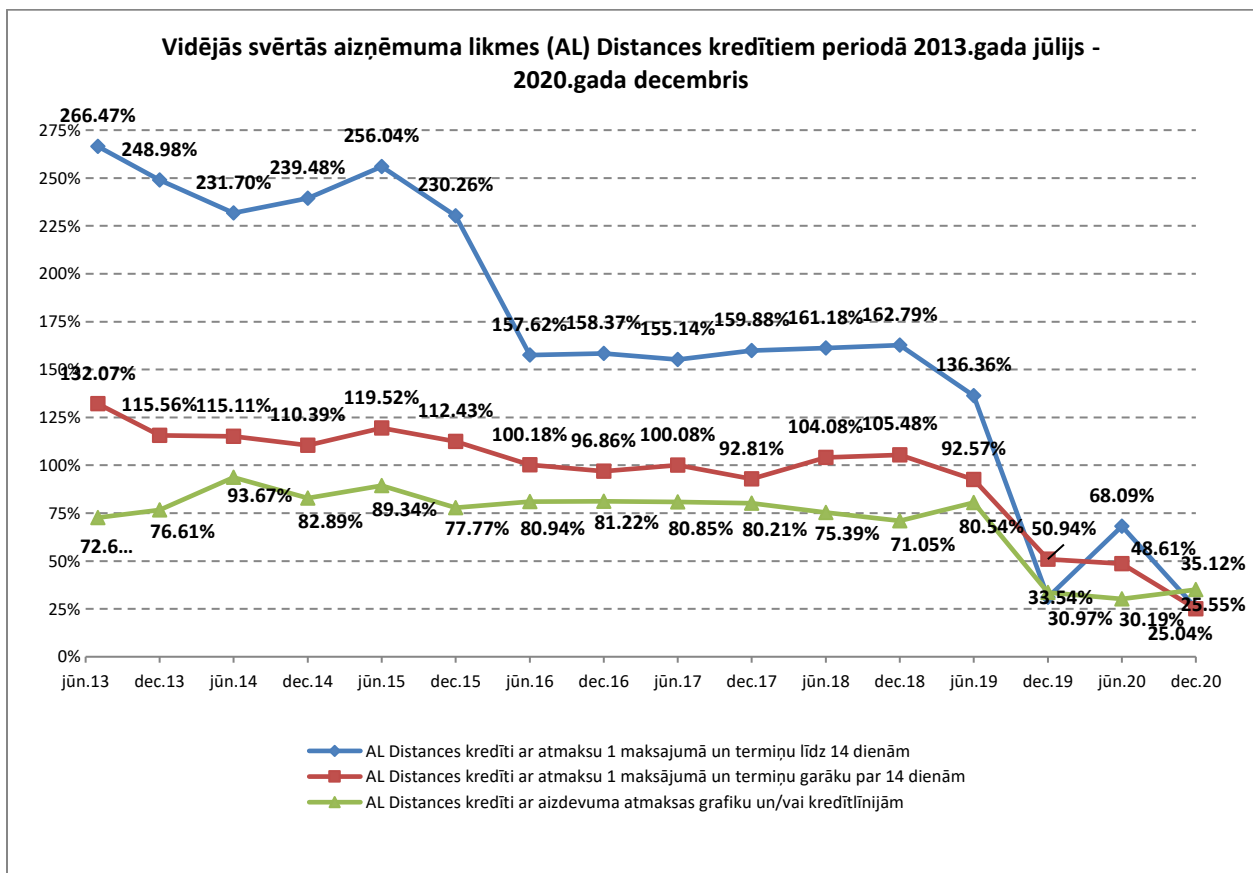
5.3 att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Kredītiem pret kustamas mantas ķīlu laika periodā no 2013.gada 1.jūnija līdz 2020.gada 31.decembrim.

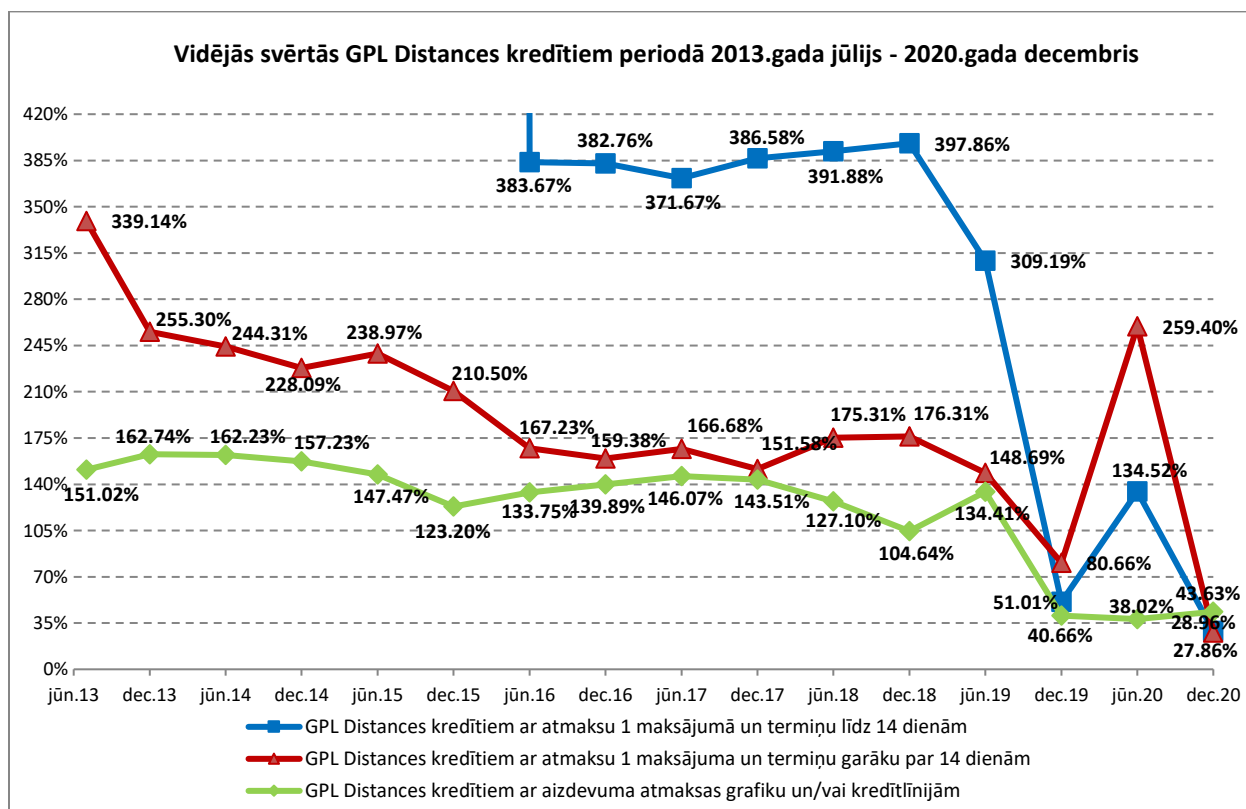
5.4.att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem laika periodā no 2013.gada 1.jūlija līdz 2020.gada 31.decembrim.

5.5. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem no 2013.gada 1.jūlija – 2020.gada 31.decembrim.

5.6.att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem no 2013.gada 1.jūlija – 2020.gada 31.decembrim.

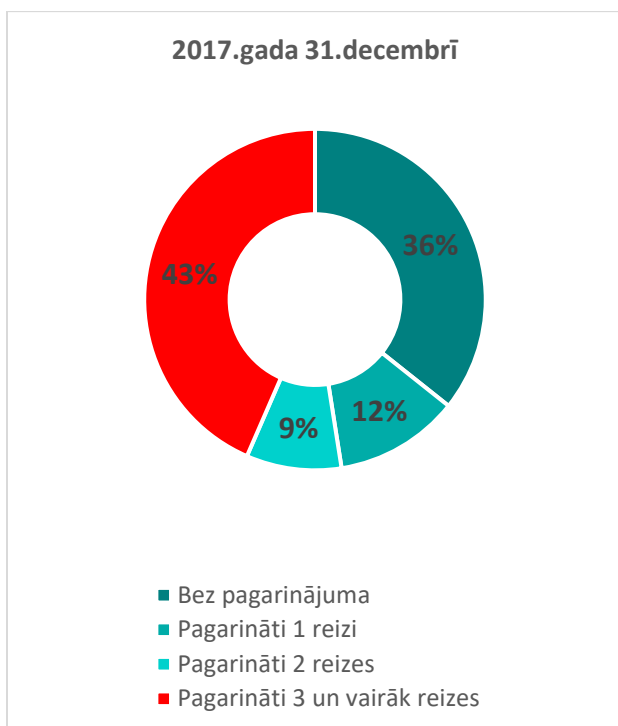
5.7.att. Vidējās svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem no 2013.gada 1.jūlija līdz 2020.gada 31.decembrim.

6. Distances kredītu pagarināšana

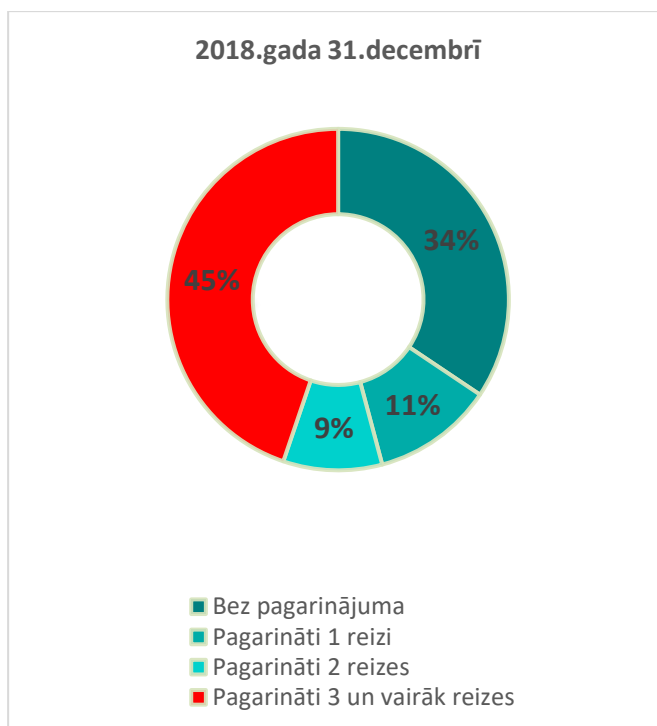
6.1.Tabula

Īstermiņa Distances kredītu, kuri var tikt pagarināti, struktūra pēc pagarinājumu skaita

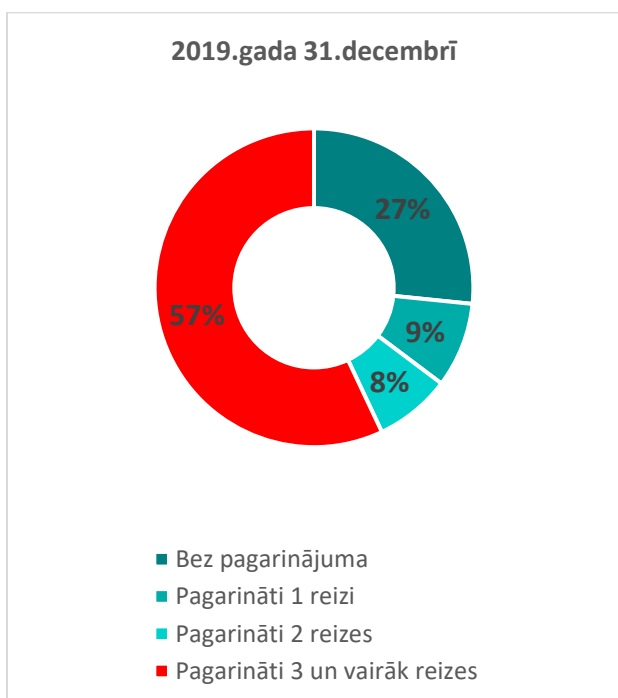
	31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020	
Īstermiņa Distances kredīti, kuri var tikt pagarināti kopā	181 122	100.00%	163 784	100.00%	39 554	100.00%	34 104	100.00%
Bez pagarinājuma	64 654	36%	56 336	34%	10 527	27%	10 780	32%
Pagarināti 1 reizi	21 389	12%	18 749	11%	3 417	9%	3 182	9%
Pagarināti 2 reizes	16 344	9%	15 327	9%	3 063	8%	2 152	6%
Pagarināti 3 un vairāk reizes	78 735	43%	73 372	45%	22 547	57%	17 990	53%

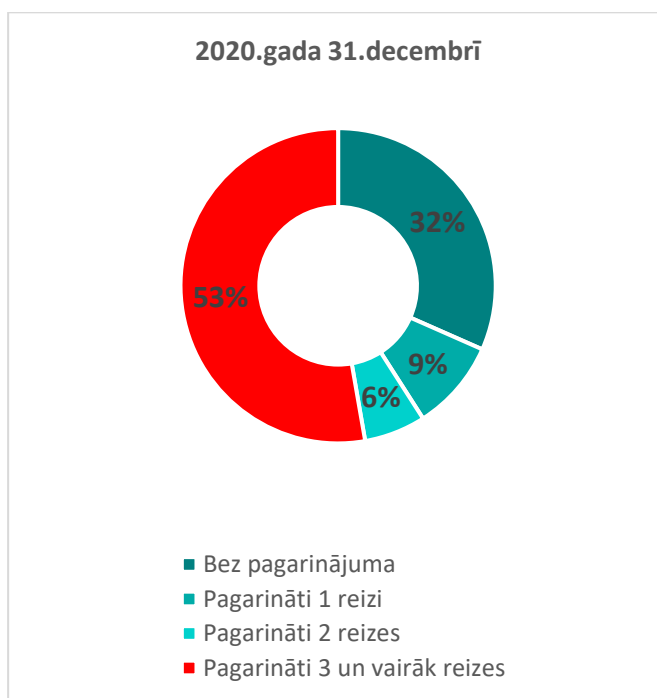
6.1. att. Īstermiņa Distances kredītu procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2017.gada 31.decembrī.

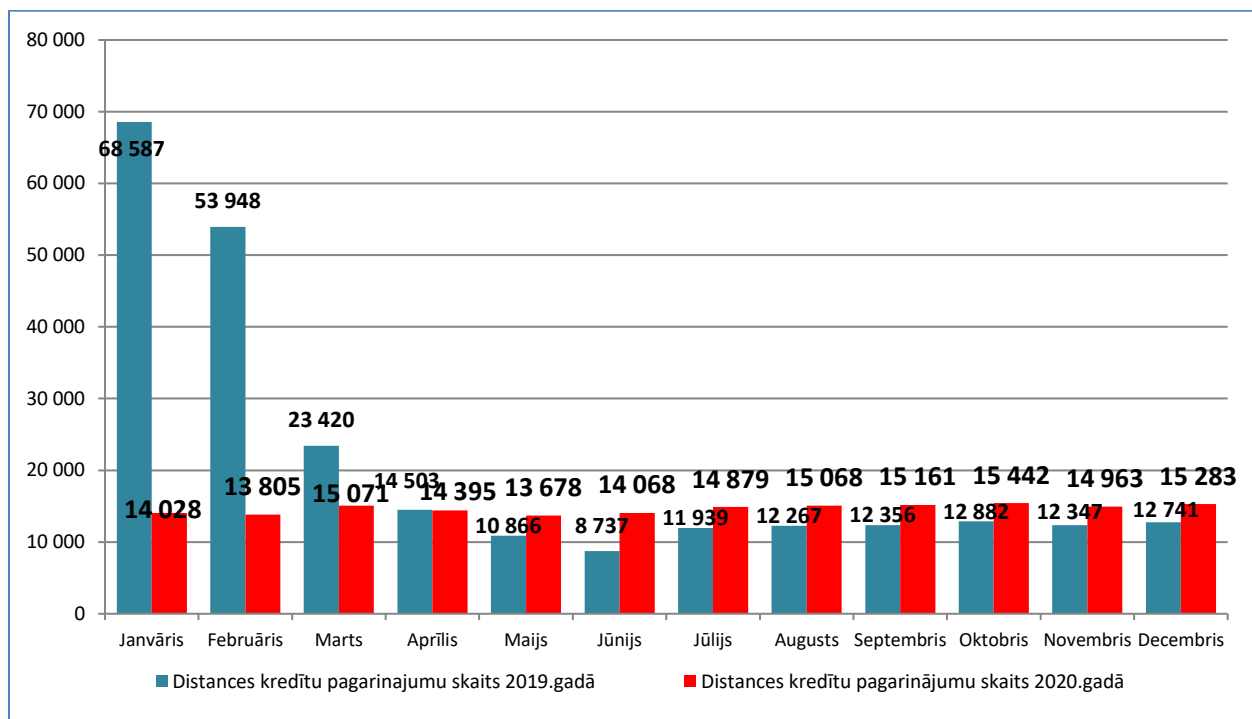
6.2.att. Īstermiņa Distances kredītu procentuālais dalījums pēc pagarinājuma reizēm 2018.gada 31.decembrī.

6.3.att. Īstermiņa Distances kredītu procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2019.gada 31.decembrī.

6.4.att. Īstermiņa Distances kredītu procentuālais dalījums pēc pagarinājuma reizēm 2020.gada 31.decembrī.

6.5. Īstermiņa Distances kredītu pagarinājumu skaita salīdzinājums 2019.gadā un 2020.gadā.

7. Juridisko personu un privātpersonu uzņēmējdarbības vajadzībām kreditēšana

7.1.Tabula

Juridiskajām personām un privātpersonām uzņēmējdarbības vajadzībām no jauna izsniegtie kredīti 2020.gadā

Kredīta veids	2020.gads kopā	
	summa, EUR	kredītu skaits
Kredīti pret nodrošinājumu (hipotēka, komercķīla)	21 097 164.11	474
Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti	351 329 581.46	17 332
Faktorings	431 261 090.93	34 424
Vekselis	124.00	1
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	2 133 000.00	68
Kredīti bez nodrošinājuma	6 092 407.20	215
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	811 913 367.70	52 514

7.2.Tabula

Juridiskajām personām un privātpersonām uzņēmējdarbības vajadzībām izsniegto kredītu portfelis pēc apjoma (EUR) 2020.gada 31.decembrī

	Kredīti pret nodrošinājumu (hipotēka, komercķīla)	Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināti kredīti	Faktorings	Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	Kredīti bez nodrošinājuma	Kopā uz 31.12.2020
Kredītportfeļa atlikumi	57 002 166	918 287 831	147 135 391	1 776 807	2 168 810	1 126 371 005

Licencēto patērētāju kredītdevēju galvenās tendences 2020.gadā.

1. 2020.gadā turpinājās iepriekšējā – 2019.gada nogalē iezīmējusies tendence, kas patērētāju kreditēšanas tirgū nebija novērota kopš licencēšanas uzsākšanas brīža – tirgus dalībnieku skaita samazināšanās. Ja 2020.gadu uzsāka 57 tirgus dalībnieki, kas bija par 6 mazāk nekā 2019.gadā, tad 2020.gada augustā Patērētāju tiesību aizsardzības centram (turpmāk – PTAC) anulējot licenci vienam komersantam un 2020.gada pēdējos trīs mēnešos PTAC saņemot 6 licencēto komersantu paziņojumus par tirgus atstāšanu, sākoties 2021.gadam, valstī darbu turpināja 50 speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai saņēmušie komersanti, no kuriem tikai 45 bija tiesīgi pilnvērtīgi sniegt patērētāju kreditēšanas pakalpojumus.

2. 2020.gada pirmajos 2 mēnešos nekas neliecināja, ka 2020.gads licencēto patērētāju kreditētāju sektorā kredītu izsniegšanas apjomos varētu būt savādāks nekā iepriekšējie, jo tirgu bija pametuši tikai mazie dalībnieki. 2020.gada janvārī kopumā tika izsniegta jaunas aizdevuma summas 46,35 milj. EUR apmērā, kas kopš 2013.gada 1.pusgada bija otrais labākais rādītājs, savukārt - 2020.gada februārī 45,64 milj. EUR apmērā, kas bija astoņu 1.pusgadu pārskatu labākais februāra rādītājs (2.1.att.). Tomēr jau 2020.gada martā Covid-19 krīze ietekmēja jaunu aizdevumu izsniegšanu, un pretēji iepriekšējo gadu tendencei aizdevumu summu izsniegšanas kopējais apjoms nevis pieauga, bet gan samazinājās par 13,32% līdz 39,56 milj. EUR. Vēl straujāks jaunu aizdevumu izsniegšanas apjoma samazinājums vērojams 2020.gada aprīlī, kad izsniegšana salīdzinājumā ar martu saruka par 36,70% un bija vien 25,04 milj. EUR apmērā, kas kopš 2013.gada ir viena mēneša izsniegšanas zemākais rādītājs. Tomēr 2020.gada pavasara krīze bija īslaicīga, un jau 2020.gada maijā kredītu izsniegšana uzrādīja pieaugumu.

3. 2020.gada jauno kredītu viena mēneša izsniegšanas maksimums tika sasniegts jūlijā, kad tika izsniegti 49,18 milj. EUR, savukārt nākamajos 3 mēnešos izsniegšanas apjomi stabili turējās 45-45,5 milj. EUR robežās. 2020.gada nogalē jaunu kredīta summu izsniegšana mazinājās un gads tika noslēgts ar izsniegtiem 41,97 milj. EUR vienā mēnesī, kas ir trešais zemākais decembra rādītājs astoņu pārskata gadu laikā (2.1.att.)

4. Kopumā licencētie patērētāju kreditēšanas tirgus dalībnieki 2020.gadā ar patērētājiem noslēdza gandrīz 1 milj. 96 tūkst. jaunus darījumus un izsniedza kredītus 500,95 milj. EUR apmērā, kas skaitā par 341,25 tūkst. darījumu jeb 23,74% un summā par 96,32 milj. EUR jeb 16,13% mazāk nekā 2019.gadā (2.2.att., 2.1.tab.). Jauno darījumu skaits un izsniegto summu apjoms 2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu samazinājās visos piecos kredītu veidos (Distances kredīti, Lizings, noma un citi ar transportlīdzekli nodrošinātie kredīti, Hipotekārie kredīti, Patēriņa kredīti un Kredīti pret kustamas lietas ķīlu) un kopējā izsniegto kredītu apjomā tirgus sarucis līdz 2015 – 2016.gada līmenim (2.2.att.).

5. Visstraujākās izmaiņas kredītu skaitā vērojamas Distances kredītos (- 31,91% 2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu) un Kredītos pret kustamas lietas ķīlu (-20.41%), savukārt izsniegtajos apjomos 2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu vislielākais samazinājums vērojams Hipotekārajos kredītos un Distances kredītos (attiecīgi – 19,08% un – 16,55% (2.1.tab.). Kredītu pret kustamas lietas ķīlu darījumu skaita samazinājums korelē ar konkrētā pakalpojuma sniedzēju skaita samazinājumu, jo gan 2020.gada, gan 2021.gada sākumā liela daļa tirgus pametušo dalībnieku bija specializējušies šī konkrēto kredīta veida pakalpojumu sniegšanā.

6. Lai arī dēļ straujā aizdevumu izsniegšanas apjoma krituma 2020.gada 1.pusgadā kopējais kredītportfeļa apjoms uz 2020.gada 30.jūniju tika fiksēts 733,22 milj. EUR apmērā, kas bija par 31,11 milj. EUR jeb 4,07% mazāk nekā uz 2019.gada 31.decembri un gandrīz vienā līmenī ar

2019.gada 30.jūniju, 2020.gada 2.pusgadā kopējā portfeļa summa palielinājās un uz 2020.gada 31.decembri bija 754,09 milj. EUR (3.1.att). Portfeļa atlikuma pieaugumu 2020.gada 2.pusgadā nodrošināja Distances kredītu portfeļa atlikuma pieauguma dinamika (+ 14,16 milj. EUR jeb 9,52% 2020.gada 2.pusgadā), kā arī Līzinga portfeļa pieaugums (+ 7,38 milj. EUR jeb 1,81%), kamēr pārējos kredīta veidos portfeļa apjoms palika nemainīgs vai pat samazinājās.

7. Patērētāju (nebanku) kredītu devēju portfeli esošais kredītu kopējais skaits (izņemot Kredītus pret kustamas lietas ķīlu, kuriem portfeļa atlikuma atskaite tiek iesniegta tikai apjomā) uz 2020.gada 31. decembri salīdzinājumā ar 2019.gada 31.decembri (kad pārskatu sagatavošanas vēsturē tika reģistrēts lielākais portfeli esošo kredītu skaits) ir samazinājies par 210 027 jeb 30,43% un bija 480 258 kredīti, kas ir vēsturiski zemākais kredītu skaits 8 pārskatu gadu periodā.

8. Kopējā kredītportfeļa kvalitāte jau četrus gadus ir stabila (4.1.att.). Uz 2020.gada 31.decembri kredītu bez kavējuma īpatsvars kopējā portfeli bija 90,09%, kas par 1,75 procentpunktiem labāks rādītājs nekā uz 2019.gada 31.decembri un arī kopumā ir 8 gadu labākais rādītājs. Tomēr portfeļu kvalitātes rādītāji pa kredīta veidiem joprojām saglabājas atšķirīgi. Ja, piemēram, Līzinga portfeli bez kavējuma esošais kredītu apjoms uz 2020.gada 31.jūniju sasniedzis 95,08 procentus (4.2.att) un Patēriņa kredītiem neatlaidīgi tuvojās 89%, tad Hipotekāro kredītu maksājumus nekavē vien 76,16% no kopējā kredītu apjoma (4.5.att), kas gan arī ir 4,36 procentpunktiem labāks rādītājs nekā gadu iepriekš. Distances kredītiem nekavētā portfeļa rādītāji uz 2020.gada 31.decembri ir 81,57% (4.4.att) jeb par 3,94 procentpunktiem labāks rādītājs nekā uz 2019.gada 31.decembri. Vienlaikus visos kredītu veidos (izņemot Kredīti pret kustamas lietas ķīlu, kuros informācija par kavējumiem nav jāsniedz un Hipotekāros kredītus, kur situācija ar ilgtermiņa kavēšanu ir uzlabojusies) uz 2020.gada beigām ir pieaudzis virs 180 dienām kavēto kredītu īpatsvars.

9. Pirmšķietami Covid-19 krīzes ietekmē Patēriņa kredītiem 2020.gadā atjaunojās īstermiņa kreditēšana, kas 2019.gada 2.pusgadā tika apturēta pilnībā (5.4.att. un 5.5.att). Vienlaikus jānorāda, ka šādu pakalpojumu piedāvā vien atsevišķi komersanti un nelielā apjomā.

10. Savukārt ar Distances īstermiņa kredītiem termiņā līdz 14 dienām, kuriem 2020.gada 1.pusgadā bija vērojams straujš procentu likmju kāpums, kas varētu liecināt, ka ir aktivizēti līgumi, kas noslēgti laikā līdz 2019.gada 1.jūlijam (attiecinīgi esot spēkā iepriekšējam kredīta kopējo izmaksu ierobežojuma regulējumam) un nav bijuši pilnībā atmaksāti vai lauzti, un uz kuru problemātiku PTAC jau vērsa sabiedrības uzmanību un brīdināja patērētājus, vienlaikus aicinot rast iespējas nokārtot pirms 2019.gada 1.jūlija slēgtos kredītlīniju līgumus: <https://ptac.gov.lv/lv/news/ptac-pateretajiem-aiznemoties-ir-svarigi-izprast-pakalpojuma-veidu-apjukumu-rada-kreditlinijas>, situācija 2020.gada 2.pusgadā stabilizējās un procentu likmes par aizdevumu izmantošanu samazinājās, iekļaujoties PTAL 8.panta 2³ daļā noteikto kredīta kopējo izmaksu robežās.

11. Uz 2020.gada 31.decembri licencēto kredītu devēju kopējā portfeli bija 34 104 Īstermiņa distances kredīti, kuri var tikt pagarināti, kas par 13,78% mazāk nekā pirms gada, kad šādu kredītu bija 39 554 un 4,8 reizes mazāk nekā 2018.gada 31.decembrī, kad tādu bija 163 784. Tādi Īstermiņa distances kredīti, kuri ne reizi nebija pagarināti, uz 2020.gada 31.decembri patērētāju (nebanku) kredītu devēju portfeli bija 32% no kopējā īpatsvara (6.1.tab un 6.4.att), salīdzinājumā ar 27% uz 2019.gada 31.decembri un 34% uz 2018.gada 31.decembri. Savukārt kredītu, kuri pagarināti trīs un vairāk reizes, īpatsvars no 57% uz 2019.gada 31.decembri samazinājies līdz 53% uz 2020.gada 31.decembri.

12. Īstermiņa Distances kredītu pagarinājumu skaits (6.5.att) visa 2020.gada garumā pa mēnešiem bija relatīvi vienmērīgs – robežās starp 13 800 un 15 450, kas norāda, ka patērētāju skaits, kas izvēlās šo pakalpojumu nepalielinās. Vienlaikus jānorāda, ka 2020.gada 2.pusgadā ik mēnesī ticis noslēgts par aptuveni 2500 pagarinājumiem vairāk nekā 2019.gada 2.pusgadā, kas savukārt varētu liecināt, ka atmaksas grūtības 2020.gada otrajā pusē salīdzinājumā ar to pašu laiku gadu iepriekš ir pieaugušas.